

Vlaams
Parlement

vergadering **C4 – LEE1**
zittingsjaar 2013-2014

Handelingen

Commissievergadering

Commissie voor Leefmilieu, Natuur, Ruimtelijke Ordening
en Onroerend Erfgoed

van 1 oktober 2013

INHOUD

Interpellatie van de heer Hermes Sanctorum tot mevrouw Joke Schauvliege, Vlaams minister van Leefmilieu, Natuur en Cultuur, over de mogelijke ontginning van steenkool- en schaliegas in Vlaanderen - 145 (2012-2013)	5
Vraag om uitleg van de heer Chokri Mahassine tot de heer Jo Vandeurzen, Vlaams minister van Welzijn, Volksgezondheid en Gezin, en tot mevrouw Joke Schauvliege, Vlaams minister van Leefmilieu, Natuur en Cultuur, over de vervuiling van de Maas door onder meer geneesmiddelen - 2205 (2012-2013)	13
Vraag om uitleg van mevrouw Valerie Taeldeman tot mevrouw Joke Schauvliege, Vlaams minister van Leefmilieu, Natuur en Cultuur, over de ophaling van oud papier - 2253 (2012-2013)	15
Vraag om uitleg van mevrouw Marleen Van den Eynde tot mevrouw Joke Schauvliege, Vlaams minister van Leefmilieu, Natuur en Cultuur, over het uitblijven van dierenbegraafplaatsen - 2305 (2012-2013)	18
Vraag om uitleg van de heer Marcel Logist tot mevrouw Joke Schauvliege, Vlaams minister van Leefmilieu, Natuur en Cultuur, over de problematiek van gebiedsdekkende uitvoeringsplannen - 7 (2013-2014)	19
Vraag om uitleg van de heer Dirk Peeters tot mevrouw Joke Schauvliege, Vlaams minister van Leefmilieu, Natuur en Cultuur, over de dringende nood aan een betere bescherming van waardevolle zonevreemde bossen - 2279 (2012-2013)	
Vraag om uitleg van mevrouw Gwenny De Vroe tot mevrouw Joke Schauvliege, Vlaams minister van Leefmilieu, Natuur en Cultuur, over de aanpak van ruimtelijk bedreigde bossen - 2265 (2012-2013)	
Vraag om uitleg van de heer Bart Martens tot mevrouw Joke Schauvliege, Vlaams minister van Leefmilieu, Natuur en Cultuur, over de aanpak van zonevreemde bossen - 2272 (2012-2013)	
Vraag om uitleg van mevrouw Tine Eerlingen tot mevrouw Joke Schauvliege, Vlaams minister van Leefmilieu, Natuur en Cultuur, over het beschermen van waardevolle zonevreemde bossen - 48 (2013-2014)	21
Vraag om uitleg van de heer Bart Martens tot mevrouw Joke Schauvliege, Vlaams minister van Leefmilieu, Natuur en Cultuur, over de stand van zaken betreffende het samenwerkingsakkoord over het stookolietankfonds - 2291 (2012-2013)	36

Vraag om uitleg van de heer Hermes Sanctorum tot mevrouw Joke Schauvliege, Vlaams minister van Leefmilieu, Natuur en Cultuur, over de invoering van lage-emissiezones in Vlaamse steden

- 2314 (2012-2013)

Vraag om uitleg van de heer Bart Martens tot mevrouw Joke Schauvliege, Vlaams minister van Leefmilieu, Natuur en Cultuur, over de stand van zaken omtrent een regelgevend kader voor lage-emissiezones

- 2322 (2012-2013)

Vraag om uitleg van mevrouw Gwenny De Vroe tot mevrouw Joke Schauvliege, Vlaams minister van Leefmilieu, Natuur en Cultuur, over de ban op vervuilende wagens uit steden

- 25 (2013-2014)

39

Vraag om uitleg van de heer Bart Martens tot mevrouw Joke Schauvliege, Vlaams minister van Leefmilieu, Natuur en Cultuur, over het uitblijven van een uitvoeringsplan voor bagger- en ruimingsspecie

- 2327 (2012-2013)

45

Vraag om uitleg van de heer Bart Martens tot mevrouw Joke Schauvliege, Vlaams minister van Leefmilieu, Natuur en Cultuur, over de termijnoverschrijdingen van beroepsuitspraken over milieuvergunningen

- 2333 (2012-2013)

48

■

Voorzitter: de heer Bart Martens

Interpellatie van de heer Hermes Sanctorum tot mevrouw Joke Schauvliege, Vlaams minister van Leefmilieu, Natuur en Cultuur, over de mogelijke ontginning van steenkool- en schaliegas in Vlaanderen - 145 (2012-2013)

De voorzitter: De heer Sanctorum heeft het woord.

De heer Hermes Sanctorum: Minister, collega's, op het einde van het vorige parlementaire jaar, net voor het reces, deed zich een opmerkelijk feit voor. Onze minister-president, de heer Peeters, kwam terug van een bezoek aan ExxonMobil in Texas, samen met zijn Nederlandse evenknie de heer Rutte. Het ging onder andere over schaliegas.

De minister-president bracht naar aanleiding van dat bezoek een statement ten aanzien van Vlaanderen. Hij zei dat schaliegas verder moest worden onderzocht in Vlaanderen. Op basis daarvan werd er een debat gevoerd via actuele vragen van de heer Vandaele en van mezelf.

Eerst dacht ik dat de minister-president het had over een nieuw onderzoek. Maar wat bleek? Uit het antwoord van de minister-president bleek dat het onderzoek naar schaliegas eigenlijk al past in de bestaande opsporingsvergunning. Dat was een zeer eigenaardige stelling, want het stond haaks op wat u, minister, in deze commissie hebt gezegd. Ik citeer even, zodat er geen verwarring over bestaat. De minister-president zei: "Ik heb gezegd dat wij een vergunning hebben gegeven voor het verdere onderzoek van steenkoolgas of koolwatergas waar schaliegas een onderdeel van is."

Ik zou zeggen 'ik viel van mijn stoel', maar ik stond recht. Ik heb gezien dat de heer Martens en de heer Vandaele ook even schrokken. De heer Vandaele zei: "Minister-president, ik merk toch duidelijk een verschil met wat minister Schauvliege heeft gezegd in de commissie. Het gaat inderdaad niet om winning of ontginning, maar wel om een opsporingsvergunning." De heer Martens stelde: "Minister Schauvliege heeft inderdaad gezegd dat de opsporingsvergunning alleen ging over steenkoolgas, dat er geen sprake was van schaliegasontginning." Ik heb het ook even nagekeken in uw antwoord. U zegt inderdaad letterlijk: "Schaliegas is hier niet aan de orde."

Minister, ik kan u moeilijk vragen om de minister-president terug te fluiten, want ik denk niet dat u die bevoegdheid hebt. Maar u moet wel eens klaarheid scheppen. Hoe zit het nu eigenlijk? Is schaliegas op de een of andere manier – al is het maar in een onderzoeksfase – aan de orde in het kader van die opsporingsvergunning die u hebt afgeleverd in het Kempense gebied in Limburg?

Intussen evolueert ook de internationale situatie rond die niet-conventionele energiebronnen. In Nederland woedt het debat hevig. In vorige besprekingen heb ik daar ook al verschillende keren naar verwezen. Het fameuze rapport van het consortium van studie bureaus heeft een aantal duidelijke stellingen geponeerd. Daarin zeggen ze eigenlijk dat er risico's zijn, maar dat we daar als maatschappij mee kunnen omgaan, dat we die kunnen milderen. Dat was grosso modo de boodschap van die studie bureaus. Er is in het Nederlandse parlement een heel groot debat over ontstaan. Intussen heeft uw Nederlands collega beslist de zaak een jaar tot anderhalf jaar te stellen.

Het viel mij op dat u, naar aanleiding van het uitbrengen van dat rapport, geen enkele commentaar kwijt wilde. Ik vond dat eigenlijk wat eigenaardig en zou graag weten of u op een of andere manier werd betrokken bij dat debat. Een aantal van de proefboringen die in de steigers staan, bevinden zich eigenlijk niet ver van de grens met Vlaanderen. Bent u daar op een of andere manier bij betrokken?

Een derde punt betreft de financiële situatie. Limburg Gas bestaat voor 20 procent uit nv Mijnen, de Limburgse Reconversie maatschappij, en voor 80 procent uit Dart Energy. In totaal zouden die dan 10,3 miljoen euro moeten verzamelen.

Als je wat verder duikt in perscommuniqués of dossiers – die je trouwens ook gemakkelijk via internet kunt vinden –, zie je dat Dart Energy eigenlijk al een tijdje bezig is met de reorganisatie van hun bedrijf. Ze leggen een aantal projecten stil. In mijn schriftelijke aanvraag van interpellatie heb ik een aantal voorbeelden gegeven. Er is zonder meer het communiqué waarin zij duidelijk stellen dat de activiteiten zouden worden afgebouwd. Dat is opmerkelijk, vooral omdat u bij het beoordelen van de vergunningsaanvraag een screening zou moeten doen van de financiële situatie van dat bedrijf. U hebt de aanvraag van Dart Energy op mijn vraag aan mij overgemaakt. De zwarte stift is daar echter rijkelijk gehanteerd. Wat de financiële situatie betreft, wordt er alleen verwezen naar een paar jaarverslagen. Nochtans waren die herstructureringen, de verandering van prioriteiten van Dart Energy eigenlijk gekend vooraleer u uiteindelijk die opsporingsvergunning hebt afgeleverd.

Hebt u iets over het hoofd gezien? Wat is er exact gebeurd? Is er een garantie dat de 10,3 miljoen euro uiteindelijk wordt verzameld? Is dat bedrag er effectief?

Het is natuurlijk niet volgens mijn agenda dat daar grootschalige opsporingsactiviteiten gebeuren, maar er moet toch minstens klaarheid over gecreëerd worden.

De voorzitter: De heer Vandaele heeft het woord.

De heer Wilfried Vandaele: Voorzitter, de heer Sanctorum heeft ons eraan herinnerd dat uit eerdere parlementaire vragen bleek dat er verschillende interpretaties bestaan over de inhoud van de fameuze opsporingsvergunning die de nv Mijnen op 19 april 2013 kreeg in toepassing van het decreet Diepe Ondergrond van 2009. Ging die vergunning over het onderzoeken van en het doen van proefboringen naar koolwaterstoffen in het algemeen, waar zowel steenkoolgas als schaliegas onder begrepen kunnen worden? Of ging ze enkel over steenkoolgassen? We stelden in het verleden vast dat u in de commissie de enge interpretatie hanteerde en de minister-president in de plenaire vergadering de ruime. We merken ook dat zowel het dossier steenkoolgas als het dossier schaliegas leidt tot ongerustheid in de betrokken gemeenten in Limburg, dat blijkt uit discussies in de gemeenteraden daar en ook in de provincieraad.

De heer Sanctorum wees er al op dat de Nederlandse regering heeft beslist om eerst een structuurvisie, een plan-MER te laten opstellen alvorens een besluit te nemen over een eventuele proefboring naar schaliegas. Er is een heel recente brief van het ministerie van Economische Zaken aan de voorzitter van de Tweede Kamer, een brief van 18 september 2013, waarin staat dat op basis van het onderzoek Witteveen en Bos de vergunningen worden bevroren, ook de opsporingsvergunningen die al zijn toegekend, tot de plan-MER, de structuurvisie, klaar is. Dat zal zeker één tot anderhalf jaar duren. Blijkbaar heeft men toch redenen om met grote voorzichtigheid en omzichtigheid te werk te gaan in Nederland. En ‘in Nederland’, dat is voor het grootste deel natuurlijk vlak over de grens, de situatie is vergelijkbaar met die bij ons.

We merken, en dat hebt u ook al in een toelichting in een van de commissievergaderingen destijds meegegeven, dat de Vlaamse vergunning geldt voor een maximale diepte van 1500 meter onder het maaiveld en een minimale diepte van 500 meter. Er zijn ook bepalingen opgenomen over in welke fases van de opsporing er mag worden geboord. In elk geval mag het blijkbaar niet gedurende de eerste twee jaar. Als men het daarna wil doen, moet men een aanvraag doen bij de Vlaamse Regering en zeggen waar men wil boren, hoe diep enzovoort. De vergunning is misschien niet erg zorgvuldig geschreven. Ik citeer: “Overwegende dat de aangevraagde opsporingsactiviteiten zich volgens de aanvraag voornamelijk focussen op steenkoolgas, koollaagmethaan of ‘coalbed methane’, maar er zich niet toe beperken”. Dat was ook wat de collega een vorige keer citeerde. Het is die passage die verwarring zaait. Verder in de tekst staat onder meer hoe diep men kan boren, en 1500 meter zal in de meeste plekken niet in schalie zijn. Op één plaats kan het wel, daar zit de schalie wel binnen de marge die in de vergunning staat en niet dieper dan 1500 meter.

Minister, als N-VA gaan we er toch van uit dat wat de vergunning betreft, u gelijk hebt. We kiezen uw kant. Wij zeggen: “We kiezen resoluut de kant van minister Schauvliege”. *(Opmerkingen van de heer Hermes Sanctorum)*

Wel, mijnheer Sanctorum, laten we dat dan samen doen, laten we samen de kant van de minister kiezen, tegen de minister-president, wij samen. *(Gelach)*

Alle gekheid op een stokje, wij gaan ervan uit, minister, dat u gelijk hebt en dat met de vergunning enkel werd bedoeld dat er naar steenkoolgas wordt gezocht.

Opsporen, laat staan winnen, van schaliegas is een ander paar mouwen, ook voor ons. We weten dat schaliegas met name in de VS een enorme hoeveelheid extra goedkope energie heeft aangevoerd en blijkbaar een enorme economische stimulans met zich meebrengt. We weten ook dat verschillende Europese landen aarzelen. In het begin waren ze er fel tegen gekant, nu beginnen sommigen te aarzelen. Maar bij de winningstechnieken die momenteel gangbaar zijn, stellen wij toch grote vragen, want ze zijn bijzonder milieubelastend en er blijven enorme volumes vervuild water achter. Het is ook niet zeker – en dat is vooral de bezorgdheid in Limburg – dat er geen bodemverzakkingen zullen zijn op langere termijn. Daar zijn nu al bodemverzakkingen als gevolg van de steenkoolwinning destijds.

Algemeen wordt verwacht, dat blijkt uit de lecture, dat winning van schaliegas in Vlaanderen niet voor de hand ligt, wellicht niet rendabel is en wellicht onvoldoende potentieel heeft. Ook is Vlaanderen een te dichtbevolkt en te dichtbebouwd land. Op andere plaatsen in Europa kan het misschien wel, dat is mogelijk, maar als N-VA willen we graag wachten op de resultaten van het Europese onderzoek naar schaliegaswinning dat aan de gang is. We denken toch ook dat het voorzichtig is en nuttig kan zijn om te wachten op die resultaten.

Schaliegaswinning kan risicovol zijn. Een deel van de betrokkenen zegt dan natuurlijk dat aardoliewinning dat ook is, net als kernenergie, en dat we nu eenmaal een energiemix nodig hebben. De fossiele brandstoffen aardgas en aardolie blijven momenteel nog een belangrijke rol spelen.

Onze afhankelijkheid van het buitenland zit daar voor iets tussen. We moeten het onderzoek een kans geven, we gaan daar gedeeltelijk in mee. Het aanboren van deze nieuwe bron van fossiele brandstof, namelijk schaliegas, zal de omschakeling naar duurzame energie wellicht niet echt stimuleren en de uitstoot van CO₂ doen toenemen, terwijl we juist een internationale afspraak hebben gemaakt om die te doen dalen.

Minister, waarschijnlijk ten overvloede, de uitgereikte vergunning geldt toch enkel voor dat steenkoolgas?

De voorzitter: De heer Bothuyne heeft het woord.

De heer Robrecht Bothuyne: We moeten dit debat voeren. We moeten het helder houden. Minister, wat gebeurt er precies in Limburg? Wat gaat er nog gebeuren na de aflevering van de opsporingsvergunning? Dat is toch geen carte blanche om de Limburgse bodem om te woelen en het potentieel te onderzoeken?

Schaliegas heeft een revolutie teweeggebracht in de energiesector en het industriële landschap in de Verenigde Staten. De petrochemie boomt er, met alle gevolgen van dien voor de concurrentiepositie van de Europese en Belgische chemiesector. Vlaanderen en Europa zijn dan ook verplicht dit debat te voeren op basis van zo objectief mogelijke cijfers en gegevens. Daar mangelt het nog aan. Niemand kan met zekerheid zeggen of Vlaanderen of België ontginbaar schaliegas hebben. Het Europese plaatje is evenmin duidelijk, zowel wat betreft het potentieel als wat betreft de milieueffecten. We lezen verschrikkelijke zaken over de ontginning van schaliegas. We moeten voorzichtig zijn.

We hopen dat Vlaanderen en vooral Europa het nodige onderzoek voeren om een objectief debat mogelijk te maken zodat we het in dit parlement kunnen voeren.

De voorzitter: Mevrouw De Vroe heeft het woord.

Mevrouw Gwenny De Vroe: Ik zit niet in de commissie Energie, hier zijn zeker collega's met meer expertise dan ik.

Er wordt de indruk gewekt dat de Vlaamse overheid klaarstaat om het schaliegas te ontginnen. Zo interpreteer ik dat niet. Het gaat over bijkomende onderzoeken. Open Vld heeft omtrent dit thema al veel onderzoek gedaan. We hebben er een hele studiedag aan gewijd. We hebben experts uit de industrie en de academische wereld aan het woord gelaten. We hebben uiteraard de economische voordelen gehoord, het enorme effect op de energievoorziening in de Verenigde Staten maar ook de potentiële milieueffecten natuurlijk. Voor een goede energiemix in de toekomst moeten we het potentieel effect van schaliegas in kaart brengen. Op basis daarvan moeten we een maatschappelijk verstandige keuze maken.

Ik vermoed dat iedereen het daarmee eens is, maar met de interpellatie wordt de indruk gewekt dat er al volop aan ontginning wordt gedacht. Dat is niet wat ik heb begrepen. Mijnheer Sanctorum, waarom bent u zo ongerust over louter onderzoek naar schaliegas?

Uit de Nederlandse studie heb ik begrepen dat er een warme oproep wordt gedaan om alles in kaart te brengen zodat bestuurders een maatschappelijk verantwoorde keuze kunnen maken. Dat is wat ook Vlaanderen moet gaan doen. De collega's hebben het al gezegd, de tijd is rijp voor een grondige discussie daarover.

Ik ben het eens met de heren Sanctorum en Vandaele dat de Vlaamse overheid tegenstrijdige indrukken heeft gegeven over het al dan niet inbegrepen zijn van het schaliegas in het onderzoek. Ik hoop, minister, dat u dat voor eens en altijd duidelijk zult maken. Zit in de opsporingsvergunning de mogelijkheid om te onderzoeken of er schaliegas zit in de Vlaamse bodem?

Ik heb gelezen dat de Geologische Dienst van de KU Leuven en de Universiteit Aken de krachten hebben gebundeld om een academisch samenwerkingsproject op te starten om de mogelijkheden naar het schaliegas in onze regio te gaan onderzoeken. Het gaat hier opnieuw over een onderzoek en niet over de ontginning zelf. Dit project zou nieuwe onderzoekstechnieken teweeg kunnen brengen of kenbaar maken waardoor de ontginning van schaliegas misschien milieuvriendelijker zou kunnen gebeuren dan in de Verenigde Staten. We moeten de onderzoeken afwachten en eerst nieuwe expertise opdoen. Er zit veel potentieel in voor Limburg dat het economisch zeer zwaar te verduren heeft gehad.

De heer Bart Martens: Minister, het is inderdaad nodig dat er enige opheldering komt. Wat is de reikwijdte van de opsporingsvergunning die is afgeleverd? We hadden van u begrepen dat het enkel ging om steenkoolgas. Er is wat verwarring ontstaan, ook in het debat in de plenaire vergadering, dat het mogelijk verder zou kunnen gaan en ook schaliegas zou kunnen betreffen.

Het zijn toch twee verschillende types gas. Bij schaliegas moet er gesteente worden gekraakt, er worden chemicaliën gebruikt enzovoort. Bij steenkoolgas is dat niet het geval. Juist die chemicaliën maken dat schaliegasontginning in de VS op milieuvlak een zware negatieve bijklank heeft gekregen. Men spreekt daar over waterverontreiniging enzovoort. Ik hoor nu ook dat de chemicaliën die worden gebruikt voor schaliegasontginning in Amerika op de Europese markt niet eens toegelaten zouden zijn op basis van de REACH-verordening (Registration, Evaluation and Authorisation of Chemicals), de verordening met betrekking tot chemische stoffen die Europa in stelling heeft gebracht. Het is wel nodig om duidelijkheid te verschaffen: tot waar reikt die opsporingsvergunning?

Wat het algemene aspect van schaliegas betreft, hoor ik toch ook dat men zich in Amerika nogal snel rijk heeft gerekend. Veel bedrijven die in die sector actief zijn, kampen ondertussen met een faillissement. Ze hebben heel veel uitgegeven aan vergunningen om te mogen boren, die maar voor een bepaalde periode gelden. Het is: 'Use it or lose it.' Als ze die

gassen nu niet bovenhalen, zien ze van de enorme bedragen die ze aan die concessies hebben gegeven, helemaal niets terug.

Ook moeten we vaststellen dat schaliegas in Europa wellicht veel moeilijker te ontginnen is, aan een veel hogere kost. We moeten ons niet te veel blindstaren op het Amerikaanse verhaal. We hebben ook de ruimte niet voorhanden die ze in de Far West hebben om wandelende boorputjes over het landschap te zien marcheren. We zitten in Europa in een heel andere context. In die zin moeten we die schaliegasmogelijkheden in een realistisch perspectief plaatsen. Ik denk dat er, wat Europa betreft, weinig potentie in zit.

Als we kijken naar het klimaatrapport van het internationale klimaatpanel, dat vorige week is uitgebracht, leren we dat we de meeste fossiele voorraden gewoon onder de grond moeten laten zitten, als we de klimaatopwarming binnen de perken willen houden. Er is een interessante studie van Carbon Tracker, een Brits onderzoeksorgaan, dat heeft gekeken naar de opgelijste, gekende reserves aan fossiele brandstoffen van de verschillende oliemultinationals in de wereld. Daaruit blijkt dat slechts 20 tot 35 procent van de al gekende reserves aan fossiele brandstoffen zou mogen worden benut als we de opwarming van de aarde willen beperken tot 2 graden Celcius. Het leeuwendeel van de vandaag al gekende reserves zouden we onbenut moeten laten als we de klimaatopwarming au sérieux nemen. Dat wil zeggen dat we geen bijkomende reserves aan fossiele brandstoffen moeten zoeken, als de huidige gekende reserves al onbenut moeten worden gelaten, om de klimaatopwarming binnen beheersbare perken te houden.

Minister, we kijken uit naar uw antwoord en de verduidelijking die de leden hier hebben gevraagd. De heer Vandaele stelt treffend dat wij tot nu toe uw versie van de feiten hebben geloofd en hebben willen aanhoren, eerder dan de opening die is gemaakt door de minister-president. Het is aan u om dat te ontkennen of bevestigen.

De voorzitter: Minister Schauvliege heeft het woord.

Minister Joke Schauvliege: Wat ik in deze commissie heb gezegd op 14 mei 2013, nog niet zo lang geleden, klopt natuurlijk nog altijd. De vergunning is goedgekeurd door de Vlaamse Regering en stelt heel uitdrukkelijk dat het gaat om een opsporingsvergunning voor steenkoolgas. Dat heeft dus niets te maken met schaliegaswinning in Vlaanderen. Mocht er eventueel een intentie zijn of mocht men willen overgaan tot onderzoek of tot het winnen van schaliegas, moet een volledig nieuwe procedure worden gestart en moet daarvoor een opsporingsvergunning worden aangevraagd.

Het is duidelijk wat er is beslist en daarover kan weinig discussie zijn. In dezelfde vergadering van 14 mei van dit jaar in deze commissie, heb ik ook gezegd en ik blijf daarbij, dat ik vind dat we eerst de resultaten moeten afwachten van het onderzoek van de Europese Commissie. Zij kijken naar een Europees kader: hoe gaan we daarmee om binnen Europa? Eerst moeten we die resultaten en milieuaspecten afwachten, vooraleer er in Vlaanderen sprake zou kunnen zijn van enige vergunning, als die al zou zijn aangevraagd, tot hydraulisch fractureren. Voor we ons daarover zouden kunnen buigen, willen we dus eerst een uitspraak van de Europese Commissie, die trouwens heeft beloofd dat die duidelijkheid er dit najaar komt.

Tot op heden bestuderen wij vanuit de Vlaamse overheid niet het potentieel en ook niet de rendabiliteit voor schaliegas in de Kempen, voor alle duidelijkheid. De rendabiliteit van schaliegaswinning kan trouwens alleen worden onderzocht na het uitvoeren van proefboringen met de bijbehorende fracturaties of dus ‘fracking’ van de ondergrond.

De afdeling Land en Bodembescherming, Ondergrond en Natuurlijke Rijkdommen (ALBON) van ons departement is sinds enkele jaren wel de ondergrond van Vlaanderen in kaart aan het brengen, om een betere kennis te hebben van de structuur en het potentieel, en dat ter ondersteuning van het beleid. Het gaat over de verschillende lagen in de ondergrond. Dat wordt gemodelleerd in het kader van het Vlaams Kenniscentrum Ondergrond (VLAKO), dat

actief is binnen de Vlaamse Instelling voor Technologisch Onderzoek (VITO). Alle beschikbare data worden geëvalueerd en zo goed mogelijk geïntegreerd. De resultaten van dit onderzoek zullen via de Databank Ondergrond Vlaanderen voor iedereen ter beschikking gesteld worden.

Vlaanderen heeft in tegenstelling tot Nederland nog geen opsporingsvergunning voor schaliegas uitgereikt. In 2010 reikte de Nederlandse overheid twee opsporingsvergunningen voor schaliegas aan het Britse bedrijf Cuadrilla. Het betreft een opsporingsvergunning om naar schaliegas te zoeken in Brabant en Noordoostpolder. Het bedrijf wil drie proefboringen verrichten om de winbaarheid in te schatten. De voorziene locaties voor die proefboringen zijn Boxtel en Haaren in Brabant en Marknesse in Noordoostpolder.

Omwille van ongerustheid bij de publieke opinie en vooral na toenemende bezorgdheid van de overheden en burgers omwille van twee kleine aardbevingen in het Verenigd Koninkrijk bij fracturatie-activiteiten in april en mei 2011, heeft de toenmalige minister van Economische Zaken in Nederland, Maxime Verhagen, bevoegd voor mijnbouwactiviteiten, in overleg met de Kamer op 22 oktober 2011 een tijdelijk moratorium voor proefboringen en voor nieuwe opsporingsvergunningen ingevoerd en een onderzoek besteld. Dit onderzoek moest de mogelijke gevolgen en risico's van het opsporen en winnen van schaliegas onderzoeken en nagaan wat de resultaten daarvan zijn.

Op 26 augustus 2013 heeft minister Kamp het onderzoeksrapport publiek gemaakt. Wij zijn niet betrokken bij het onderzoek, maar onze diensten hebben het rapport wel bestudeerd. Een belangrijke opmerking daarbij is dat in de titel van het rapport gesproken wordt over schaliegaswinning en steenkoolgaswinning, terwijl het onderzoeksconsortium zich alleen over schaliegas gebogen heeft. De systematische toevoeging “en steenkoolgas” blijkt een redactionele fout te zijn bij het schrijven van het samenvattende hoofdrapport, zo geeft ALBON duidelijk aan. De uitgebreidere technische bijlagerapporten doen alleen uitspraak over schaliegas, op één onderzoeksvraag na die specifiek over steenkoolgas handelt. Daar wordt letterlijk gezegd: “Het in kaart brengen en beoordelen van de potentiële risico's voor de mens, natuur en milieu bij winning van schaliegas en steenkoolgas zijn twee verschillende zaken, met ‘aardgas’ als aanknopingspunt.”

De oorspronkelijke auteurs geven hiermee zelf te kennen dat het om twee verschillende zaken gaat. In de redactie van het hoofdrapport, dat helaas ook publiek verspreid is, zien we dat telkens foutief ook steenkoolgas is vermeld, alsof het om twee identieke zaken gaat.

Het rapport heeft geen nieuwe zaken aan het licht gebracht, zo wordt bevestigd door ALBON. Er wordt een samenvatting gegeven van literatuurgegevens en ervaring uit schaliegasprojecten wereldwijd.

De Vlaamse overheid volgt de evoluties en kennis over de diepe ondergrond voor Vlaanderen, evenals internationale expertise op. Wij zijn niet betrokken geweest bij het Nederlandse onderzoek. De Nederlandse betrokken partijen kregen de kans om hun vragen op te lijsten voor aanvang van het onderzoek. Het aangestelde onderzoeksconsortium heeft zich over deze vragen gebogen om ze te beantwoorden. Er zijn geen nieuwe onderzoeksdaten verricht.

Artikel 10 van het decreet Diepe Ondergrond werd correct toegepast. De opsporingsvergunning werd aangevraagd door de nv Mijnen en niet door Dart Energy, mijnheer Sanctorum. In toepassing van artikel 9, paragraaf 2, van het besluit van de Vlaamse Regering van 15 juli 2011 tot uitvoering van het decreet Diepe Ondergrond werd bij de beoordeling van de financiële mogelijkheden van de aanvrager rekening gehouden met drie criteria: de financiële middelen waarover de aanvrager beschikt, de wijze waarop de aanvrager de voorgenen activiteiten zal financieren en, in voorkomend geval, de financiële mogelijkheden van de rechtspersonen waarvan de aanvrager de dochtermaatschappij is, of die

behoren tot de groep waartoe de aanvrager behoort, voor zover blijkt dat die financiële mogelijkheden ter beschikking staan of zullen staan van de aanvrager.

De jaarrekeningen van de laatste 3 jaar van de nv Mijnen, van Dart Energy Limited en van de moedermaatschappij Dart Energy Limited werden onderzocht. Wat de wijze betreft waarop de aanvrager de voorgenomen activiteiten zou financieren, bleek dat de geplande verkennings- en opsporingsactiviteiten zullen worden gefinancierd vanuit de projectvennootschap nv Limburg Gas. De nv Limburg Gas is opgericht met een geplaatst kapitaal van 750.000 euro. De aandeelhouders van de projectvennootschap, de nv Mijnen voor 20 procent en Dart Energy Limited voor 80 procent hebben in functie van de financiële behoefte van het project in totaal 10,3 miljoen euro ter beschikking gesteld om de verkennings- en opsporingsactiviteiten in het Kempisch Bekken te financieren.

De kosten van het werkprogramma voor de in het kader van deze vergunningsaanvraag voorgenomen verkennings- en opsporingsactiviteiten worden door de aanvrager op 3,6 miljoen euro geschat. Deze kosten zijn uiteraard sterk afhankelijk van de beslissing om al dan niet te boren en van de detailramingen bij de realisatie van elke stap.

In een eerste fase is het huidig geplaatst kapitaal ruim voldoende om de geplande verkenningsactiviteiten uit te voeren. Uit de financieringswijze via de projectvennootschap en uit de recente jaarrekeningen van de nv Mijnen, Dart Energy en de moedermaatschappij blijkt dat de aanvrager onder meer via de projectvennootschap nv Limburg Gas, over voldoende financiële mogelijkheden beschikt. De Limburgse Reconversie maatschappij (LRM) werd geïnformeerd over de beslissing van Dart Energy naar aanleiding van hun persbericht op 2 april 2013. Dart Energy meldde aan de LRM dat de beslissing geen invloed zou hebben op het lopende werkprogramma in Limburg, en dat de kapitaalbehoefte voor het project nog steeds gedekt is in het herstructureringsproces en deze situatie in de nabije toekomst niet zal wijzigen.

Nogmaals, er is geen opsporingsvergunning verleend voor schaliegaswinning, wel voor steenkoolgas. Dat is een heel andere activiteit, waar geen fracking mee gemoeid is. Er is toepassing gemaakt van het decreet en de uitvoeringsbesluiten. Wat schaliegas betreft, blijven wij bij het standpunt dat we in het najaar eerst willen zien wat de resultaten zijn van de Europese Commissie en dat we tot dan absoluut niet van plan zijn om enige vergunning in die richting te verlenen, voor zover er al een zou zijn aangevraagd.

De voorzitter: De heer Sanctorum heeft het woord.

De heer Hermes Sanctorum: Minister, hebt u hiermee de mist laten verdwijnen? Ik ben daar eerlijk gezegd nog niet helemaal uit. U beroept zich op een passage in de vergunning die eigenlijk niet bestaat. U zegt dat het duidelijk in de vergunning staat dat het exclusief over steenkoolgas gaat. Dat is niet zo. In de vergunning staat letterlijk – en de heer Vandaele heeft er daarnet ook naar verwezen – dat het zich niet tot steenkoolgas beperkt. Bovendien, zegt u dan dat de minister-president zich heeft vergist? Gaat het inderdaad over een nog nader te bepalen onderzoek of gaat het effectief over deze opsporingsvergunning?

Minister, er bestaan natuurlijk heel wat nuances. Ik vraag me af of u en de minister-president zich daarop beroepen. Er zijn namelijk drie mogelijkheden. Als u op die drie mogelijkheden een duidelijk antwoord formuleert, dan ben ik tevreden. Ofwel is schaliegas totaal niet aan de orde, ook niet in de deskresearch, ook niet in de proefboring. Het gaat totaal niet over schaliegas en dan had u in de vergunning duidelijker moeten formuleren dat het enkel over steenkoolgas zou gaan. Dat is mogelijkheid een.

Mogelijkheid twee is – en daar verwijst de minister-president naar in zijn antwoord op onze actuele vragen – dat u spreekt over deskresearch. Impliciet zegt hij daarmee dat schaliegas wel eens een rol zou kunnen spelen in het eerste onderzoek, namelijk deskresearch. Als u nu zegt dat dit helemaal niet aan de orde is, ook niet in deskresearch, dan neem ik daarvan akte.

Mogelijkheid drie is dat het opgenomen is in de deskresearch. Bij een verkenningsboring neemt men enkel een monster en installeert men nog geen proefinstallaties. In het westelijke en meest zuidelijke gebied van de vergunde zone komt het namuriaan voor op de vergunde diepte waar ook schalielagen zitten. Het is perfect mogelijk dat men tijdens die verkenningsboring toch een monster zou nemen van de schalielagen.

Minister, is het een, twee of drie? Ik hoop dat het dan een is, en dat u duidelijk zegt dat schaliegas geen rol speelt in de verkenningsboringen en ook niet in de deskresearch. Dan is het gewoon duidelijk en heeft de minister-president zich vergist, en dan weten we dat bij dezen.

De voorzitter: De heer Vandaele heeft het woord.

De heer Wilfried Vandaele: Minister, het is toch jammer – en u wijst erop – dat in zo'n delicaat dossier termen door elkaar zijn gehaald. We gaan er dus inderdaad van uit dat de minister-president zich heeft vergist, collega Sanctorum. Het doet me plezier dat minister Schauvliege de minister-president hier toch eens op z'n plaats zet. Iemand moest het ooit eens doen.

Minister, het is moedig dat u dat vandaag doet. Wij staan achter uw interpretatie, niet alleen de heer Sanctorum en ikzelf, maar ook de heer Martens. Ik zou zeggen dat u op beide oren kunt slapen. Met ons aan uw zijde kan u niets gebeuren.

De voorzitter: De heer Bothuyne heeft het woord.

De heer Robrecht Bothuyne: Of de aanwezigheid van de heer Vandaele aan onze zijde echt geruststellend is, durf ik ten eerste te betwijfelen. Na vier jaar samen in een coalitie, kunnen we daarover getuigen, maar dat is voor later.

Iets anders zijn de woorden van minister Schauvliege. Het kan niet veel duidelijker zijn. Als we het debat voeren over steenkoolgas, voeren we het debat over steenkoolgas. Als we het debat voeren over schaliegas, voeren we het debat over schaliegas. Die twee debatten moeten we niet moedwillig door elkaar vermengen, zoals u, mijnheer Sanctorum, wel steeds hebt gedaan in elke vraagstelling in dit parlement en in elke communicatie die u daarover naar de buitenwereld hebt gedaan.

De minister was bijzonder duidelijk. Vanaf nu kan er geen enkele discussie meer zijn.

De voorzitter: Mevrouw De Vroe heeft het woord.

Mevrouw Gwenny De Vroe: Het is goed dat er duidelijkheid is verschaft waarover de verleende opsporingsvergunning nu precies gaat. Ik denk dat we de minister nu op haar woord mogen geloven. Het staat zwart op wit op papier. Als achteraf het tegendeel zou blijken, dan is het geen vergissing meer, maar iets anders. Ik denk dat we ervan uit kunnen gaan dat het correct is wat de minister vertelt, en de toekomst zal eventueel het tegendeel uitwijzen. Zoals ik daarnet zei, is het belangrijk dat alles zo goed mogelijk onderzocht wordt om nadien een verantwoorde keuze te kunnen maken.

De voorzitter: Minister, ik denk dat u vooral duidelijkheid moet geven over het concept deskresearch.

Minister Joke Schauvliege: Ik zal het nog een keer herhalen, mijnheer Sanctorum, want ofwel wilt u het niet verstaan ofwel wilt u liever iets anders horen, ik weet het niet. De vergunningen die zijn gegeven voor de proefboringen, zijn alleen voor steenkoolgas. Ik herhaal het nog een keer, nog een keer, nog een keer: proefboring steenkoolgas.

Voor die proefboringen plaatsvinden, is er ook een deskresearch en gaat men van achter een bureau de lagen in kaart brengen en dergelijke meer. Ook daar is de aanleiding het steenkoolgas. Maar ik heb al in mei gezegd wat we niet kunnen vermijden. Stel dat, wanneer men het onderzoek aan het doen is bij de deskresearch, men op een bepaald moment ziet dat er ook een mogelijkheid is voor schaliegas, dan zal dat mee opgenomen worden in de

deskresearch. Dat kan ook niet anders, dat is niet echt uitgesloten. Maar dat is dan puur vanop een bureau kijken welke lagen er zijn. Er is geen enkele vergunning voor een proefboring die aanleiding geeft tot die andere lagen of tot schaliegas. Het gaat zuiver over steenkoolgas. Ook de deskresearch is naar aanleiding van het steenkoolgas. Het kan altijd zijn dat je op een bepaald moment botst op schaliegas. Dan zal dat ook in de deskresearch staan. Maar dat maakt geen onderdeel uit van de vergunning. Ik denk dat dat heel duidelijk is. Dat is verleend door de Vlaamse Regering.

De voorzitter: De heer Sanctorum heeft het woord.

De heer Hermes Sanctorum: Minister, ik dank u voor de duidelijkheid. Het is de tweede optie die ik daarnet heb vernoemd. Het gaat over de deskresearch die eigenlijk open staat voor alle koolwaterstoffen, inclusief schaliegas, mocht dat het geval zijn. Die mogelijkheid bestaat. Voor de verdere afhandeling, namelijk de verkenningboringen en de proefinstallaties, is er vandaag enkel de mogelijkheid tot steenkoolgas. Dus in de vroegere fase is het veel breder naar alle koolwaterstoffen. Minister, dus is er toch iets waar van wat de minister-president heeft gezegd. Dat betekent dat het onderzoek naar schaliegas en alle andere koolwaterstoffen in Vlaanderen is geopend zonder dat er een garantie wordt gegeven op boringen en alles wat we willen. Maar de deur is op een kier gezet, het onderzoek is gestart. Bij dezen is dat duidelijk. Ik dank u daarvoor.

De voorzitter: De interpellatie is afgehandeld.

■

Vraag om uitleg van de heer Chokri Mahassine tot de heer Jo Vandeuren, Vlaams minister van Welzijn, Volksgezondheid en Gezin, en tot mevrouw Joke Schauvliege, Vlaams minister van Leefmilieu, Natuur en Cultuur, over de vervuiling van de Maas door onder meer geneesmiddelen - 2205 (2012-2013)

De voorzitter: Het antwoord wordt gegeven door minister Schauvliege.

De heer Mahassine heeft het woord.

De heer Chokri Mahassine: Minister, ik had de vraag aan u en aan minister Vandeuren gesteld omdat het ook gaat over Volksgezondheid. Het is misschien zelfs een federale materie.

Uit het jaarrapport 2012 van de Vereniging van Rivierwaterbedrijven (RIWA) Maas, dat op 26 augustus wereldkundig werd gemaakt, blijkt dat het drinkwater dat de bedrijven uit het Maaswater produceren, van zeer goede kwaliteit is. Niettemin maakt RIWA zich zorgen over de toekomst, omdat het Maaswater wordt aangetast door resten van gewasbeschermingsmiddelen en geneesmiddelen.

Het Maaswater wordt in Vlaanderen gebruikt voor leveringen van drinkwater in Antwerpen, Vlaams-Brabant en Oost- en West-Vlaanderen. Voor de goede orde: ik woon in Limburg. Wij gebruiken nog altijd grondwater.

De gewasbeschermingsmiddelen – chemische onkruidbestrijding – vormen nog altijd de grootste bron van vervuiling. Ondanks de normen stagneert de kwaliteitsverbetering. De vervuiling door geneesmiddelen is evenwel stijgend. De bron ligt bij het dagelijks gebruik van medicijnen in huishoudens. Restanten van de geneesmiddelen komen via de urine in het rioolwater en zo in de Maas. De waterzuiveringsinstallaties krijgen die chemische producten niet uit het afvalwater vooraleer het in de rivier stroomt. Geneesmiddelen, röntgencontrastmiddelen en hormoonverstorende stoffen kennen tot op heden geen normen in het oppervlaktewater. Volgens RIWA is de vraag of de technieken om het water te zuiveren, in de toekomst wel zullen blijven voldoen, zeker door het toenemende medicijngebruik wegens onder meer de vergrijzing en door de klimaatverandering, die leidt tot een verslechtering van de waterkwaliteit bij lagere afvoeren.

Minister, hoe oordelen u en uw collega over de evolutie van de kwaliteit van het drinkwater enerzijds en het Maaswater anderzijds, in het bijzonder met betrekking tot geneesmiddelen? Welke maatregelen nemen jullie om de kwaliteit van de Maas en oppervlaktewateren te verbeteren inzake geneesmiddelen? Moeten er normen voor de aanwezigheid van geneesmiddelen in water worden ingevoerd? Welke federale, Vlaamse, Waalse of lokale actoren moeten worden betrokken om de waterkwaliteit te verbeteren? Ik heb vernomen dat men daarover in Nederland even sterk bekommerd is.

De voorzitter: Minister Schauvliege heeft het woord.

Minister Joke Schauvliege: Voorzitter, geachte leden, het gebruik van geneesmiddelen stijgt inderdaad, door de groei en de vergrijzing van de bevolking. Via het afvalwater komen deze producten natuurlijk vaak terecht in het oppervlaktewater, en soms ook, maar dan wel in mindere mate, in het grondwater. De aanwezigheid van deze stoffen in het aquatisch milieu en het drinkwater is uiteraard onderworpen aan tal van internationale onderzoeken. Die bevestigen dat bepaalde farmaceutische stoffen in lage concentraties aanwezig zijn in het aquatisch milieu.

In de periode 2006-2011 hebben een aantal Vlaamse drinkwatermaatschappijen ook een oriënterend onderzoek gedaan naar de aanwezigheid van geneesmiddelen en farmaceutische stoffen in ons drinkwater en oppervlaktewater. De Vlaamse Milieumaatschappij (VMM) heeft die resultaten en is die verder aan het analyseren. De resultaten bevestigen de internationale vaststelling dat bepaalde stoffen ook in Vlaanderen aanwezig zijn. Belangrijk is de vaststelling dat deze stoffen zo goed als niet doordringen tot in het drinkwater. Dat is toch al heel belangrijk. Een adequate drinkwaterbehandeling verwijdert dus het grootste deel van de geneesmiddelen. Het vermindert ook de concentratie van de overblijvende fractie in het drinkwater, en dat tot onder de minimale therapeutische dosis. Volgens een recent rapport van de Wereldgezondheidsorganisatie (WGO) is de kans op nadelige effecten heel klein. Het gaat dus om zeer lage concentraties.

De verwijdering van de röntgencontrastmiddelen blijft een aandachtspunt. De drinkwatermaatschappijen nemen deze problematiek ook mee op in de integrale risicobeheerstrategie. De Vlaamse Regering heeft ook een besluit genomen over de operationele openbare dienstverplichtingen, en dat is daar ook mee in opgenomen. In die risicobeheerstrategie moeten de drinkwatermaatschappijen ook rekening houden met die aanwezige stoffen. Dat besluit zit nu bij de Raad van State.

Ik kom tot de maatregelen en normen. Er is een nieuwe Europese dochterrichtlijn Prioritaire Stoffen. Die is in augustus gepubliceerd. De komende jaren moeten de lidstaten drie farmaceutische stoffen, met de bijhorende milieukwaliteitsnormen, extra bemeten. De Europese Commissie zal een strategische aanpak ontwikkelen voor die stoffen. Die aanpak kan ook vergezeld zijn door voorstellen om tijdens de procedure voor het in de handel brengen van geneesmiddelen meer rekening te houden met de milieugevolgen. Er kunnen ook maatregelen worden genomen ter reductie en dergelijke meer. Daarnaast zijn preventieve maatregelen voor verzorgingsinstellingen in onze wetgeving ingebouwd. Die moeten vermijden dat restanten van die probleemstoffen in het leefmilieu terechtkomen. De maatregelen zijn opgenomen in het Vlaams reglement betreffende de milieuvergunning (VLAREM). Zo mogen overschotten en restanten van geneesmiddelen, antibiotica, contrastmiddelen en dergelijke meer niet worden geloosd, maar moeten ze worden opgevangen. Wat de vaststelling van milieukwaliteitsnormen voor geneesmiddelen in oppervlaktewater betreft, zal er worden afgestemd op de evoluties binnen de Europese context, zoals daarnet geschetst.

Deze aanpak maakt deel uit van de volgende generatie stroomgebiedbeheerplannen en het bijhorende maatregelenprogramma. Daarmee kom ik tot de samenwerking waarnaar u verwees. Deze plannen en het programma worden voorbereid binnen de voorziene overlegstructuren van de Coördinatiecommissie Integraal Waterbeleid (CIW), waarin alle betrokken overheden aanwezig zijn. Bovendien wordt ook overleg gepleegd met de federale

overheid, in het Coördinatiecomité Internationaal Milieubeleid (CCIM). Die is bovendien opgenomen in de delegaties van de Internationale Scheldecommissie en de Internationale Maascommissie. Op die manier zorgen we ervoor dat de kaderrichtlijn Water wordt uitgevoerd.

U ziet dus dat er tal van maatregelen zijn. De problematiek is bekend, maar het effect op het drinkwater is eigenlijk beperkt. Dit wordt verder opgevolgd. Het maakt deel uit van het risicobeheer. Er komen ook een aantal bijkomende maatregelen op ons af vanuit Europa.

De voorzitter: De heer Mahassine heeft het woord.

De heer Chokri Mahassine: Minister, ik dank u voor uw uitgebreide antwoord. Het is goed dat er een openbaredienstverplichting is en dat er ook een aantal maatregelen zijn genomen. Zoals ik het heb begrepen, is er ook een soort coördinatievergadering met de federale overheid. Voorziet u dat dit tot extra maatregelen zal leiden, of hoe ziet u dat?

Gisteren verscheen er een artikel in Het Belang van Limburg – hoewel het daar nu niet over gaat – over de vervuiling van het grondwater in het noorden van Limburg en de Kempen, vooral met zware metalen, als gevolg van de vervuilende industrieën uit het verleden. In de meerderheid van die meetpunten is de concentratie boven de norm gebleken. Blijkbaar is de conclusie dat die concentraties niet afnemen, hoewel de metaalverwerkende industrie is weggevallen of zich heeft aangepast. Dat is nieuw en zorgwekkend. De VMM waarschuwt dan ook voor het gebruik van putwater, vooral in Noord-Limburg. Zuid-Limburg heeft daar minder problemen mee. Eigenlijk is dat dezelfde problematiek, maar dat is iets waarop we later zeker kunnen terugkomen. Het gaat over cijfers van 2011, voor zover ik weet.

Minister Joke Schauvliege: Mijnheer Mahassine, u komt niet zo vaak in deze commissie. Dit is een zeer interessante problematiek, maar we moeten wel een aantal zaken uit elkaar halen. Er is het effect van medicijnen op het drinkwater. Ik heb gezegd dat dit effect zeer beperkt is. Dit dringt ook beperkt door tot het grondwater. De problematiek die u daarnet hebt aangehaald, is een andere, namelijk die van de historisch gegroeide vervuiling door het storten van afval en dergelijke meer, heel vroeger, die natuurlijk ook een effect heeft op het grondwater. Als men rechtstreeks naar grondwater boort en dat water voor consumptie zou gebruiken, dan zou men inderdaad kunnen worden geconfronteerd met water dat niet zo goed is voor de menselijke consumptie. Dat zijn twee totaal verschillende problematieken.

Wat de eerste problematiek betreft, heb ik gezegd dat we extra maatregelen zullen nemen. De drinkwatermaatschappijen zijn ermee bezig.

De tweede problematiek wordt ook opgevolgd. U weet dat we zoveel mogelijk saneren. We proberen mensen bewust te maken van de kwaliteit van het grondwater. Grondwater is natuurlijk niet zo gemakkelijk om te saneren. Het zit heel diep in de grond, dat is niet evident. Daar werken we aan door bijvoorbeeld vervuilde sites meer via de Openbare Vlaamse Afvalstoffenmaatschappij (OVAM) te saneren om zo die vervuilingshaarden weg te nemen. Dat zijn twee aparte problematieken.

U hebt ook een opmerking gemaakt over de samenwerking. We doen dat. We hebben daar een visie op. We werken met de verschillende instanties samen, ook op federaal niveau.

De voorzitter: De vraag om uitleg is afgehandeld.

■

Vraag om uitleg van mevrouw Valerie Taeldeman tot mevrouw Joke Schauvliege, Vlaams minister van Leefmilieu, Natuur en Cultuur, over de ophaling van oud papier - 2253 (2012-2013)

De voorzitter: Mevrouw Taeldeman heeft het woord.

Mevrouw Valerie Taeldeman: Minister, de voorbije maanden berichtten verschillende media over de problematiek bij de ophaling van oud papier. Het zou blijkbaar steeds meer voorkomen dat oud papier en karton opgehaald worden door andere dan de gecertificeerde afvalophalers. Reden van die tendens is dat papier de voorbije jaren meer is gaan opbrengen op de recyclagemarkt. Vandaag de dag is een ton oud papier ongeveer 90 euro waard.

Het gebeurt dus steeds vaker dat niet-legale ophalers het oud papier en karton dat gezinnen op straat zetten, meenemen vooraleer de legale ophalers langskomen. Ter verduidelijking: voor gezinnen is enkel de afvalophaling zoals geregeld in het gemeentelijke politiereglement en uitgevoerd door de gemeente of door de gemeente aangeduide intercommunale ophaler legaal. Wie huishoudelijke afvalstoffen wil ophalen, moet dat doen in uitdrukkelijke opdracht van het gemeentebestuur.

Fost Plus schat dat er in 2012 zo'n 3000 ton werd gestolen ter waarde van 270.000 euro. Dit gaat ten koste van de reguliere afvalophalers en gemeenten. Die vrezen dat als ze blijvend met dergelijke verliezen te maken krijgen, de globale kosten voor het verwerken van het afval zullen toenemen waardoor op termijn lokale afvalbelastingen misschien moeten worden verhoogd of ingevoerd.

Een bijkomend fenomeen is dat het draagvlak voor het selectief aanbieden van papier zou kunnen afnemen bij de bevolking. Nu al komt papier in het restafval terecht omdat mensen bijvoorbeeld geen persoonlijke informatie bij het oud papier meer willen gooien. Die tendens zal enkel toenemen als de bevolking merkt dat malafide ophalers dergelijke documenten meenemen. Zo was er in sommige gevallen al sprake van identiteitsdiefstal.

Minister, wat is uw visie op deze problematiek rond het oud papier dat niet wordt afgehaald door de legale ophalers?

Hebt u reeds stappen ondernomen om die problematiek aan te pakken of zijn daar concrete plannen voor?

De voorzitter: Mevrouw Van den Eynde heeft het woord.

Mevrouw Marleen Van den Eynde: Voorzitter, mevrouw Taeldeman heeft terecht de problematiek van het niet-legaal ophalen van oud papier aangehaald. Ik denk dat de problematiek ook breder is. We kennen vandaag ook de problematiek van de niet-legale ophalers van oude kledij.

Minister, hoe zult u die problematiek aanpakken? Alles wat vandaag gratis op straat wordt aangeboden voor ophaling, blijkt nogal gegeerd door niet-legale ophalers. Misschien kunnen we een algemeen reglement vastleggen voor bepaalde soorten van afval- of recyclageproducten? Wat zult u in het algemeen doen, niet enkel voor oud papier, maar ook voor bijvoorbeeld frituurolie of oude kledij?

De voorzitter: Mevrouw De Vroe heeft het woord.

Mevrouw Gwenny De Vroe: Ik sluit mij graag aan bij deze vraag om uitleg. Onlangs heb ik gehoord dat men textielcontainers, die vaak op openbare, maar soms ook op privéplaatsen staan, leegsteelt. Dat bewijst nog maar eens de ernst van de problematiek. Minister, ik ben heel benieuwd naar uw reactie op deze vragen.

De heer Bart Martens: Minister, dat laatste gaat volgens mij om een probleem van handhaving. Ik heb begrepen dat een aantal firma's die actief zijn in de textielsortering- en recyclage zelfs privédetectives hebben ingeschakeld. Zij weten perfect waar die gestolen kledij naartoe gaat. Er worden dan wel een paar invallen gedaan, maar daar blijft het bij. Dat is natuurlijk jammer voor bedrijven die zwaar hebben geïnvesteerd in sorteerlijnen, die alles volgens het boekje doen, met personeel dat conform de arbeidswetgeving aan de slag is, en die hun business ondermijnd zien door bedrijven die het helemaal niet nauw nemen met zowel de afvalwetgeving als de arbeidswetgeving. Zij doen bedrijven die het wel goed menen

en die wel goede resultaten neerleggen in de milieuvriendelijke behandeling van textielafval op een oneerlijke manier concurrentie aan.

De voorzitter: Minister Schauvliege heeft het woord.

Minister Joke Schauvliege: De selectieve inzameling van huishoudelijke afvalstoffen is een van de fundamenteën van het Vlaamse afvalstoffenbeleid of het duurzame materialenbeleid, zoals dat nu heet. Dat is geregeld in de decreten, in de regelgeving, maar ook – heel belangrijk – in de gemeentelijke politiereglementen voor de inzameling van huishoudelijke afvalstoffen.

Er zijn de afgelopen decennia heel wat inspanningen geleverd om tot een performant inzamelsysteem te komen. De ophaling door niet-reglementaire ophalers stelt zich bij elk inzamelsysteem wanneer de afvalstoffen een positieve waarde hebben. Voorzitter, u merkt dus terecht op dat dit ook bij kleding een probleem kan zijn. Het fenomeen wordt niet alleen vastgesteld bij de inzameling van papier- en kartonafval, maar ook bij metaalafval, afgedankte voertuigen, textielafval, elektrische en elektronische apparaten, afgedankte loodstartbatterijen enzovoort. Die niet-reglementaire ophalers overtreden niet alleen de Vlaamse afvalstoffenwetgeving, maar ook de gemeentelijke politiereglementen. Ze bedreigen verder de inzamel- en recyclageresultaten die we moeten behalen. Bovendien derven de gemeenten zo hun inkomsten.

Eind juni 2013 heeft er een overleg plaatsgevonden rond de niet-reglementaire ophaling van papier- en kartonafval met alle betrokkenen: de gemeenten – de Vereniging van Vlaamse Steden en Gemeenten (VVSG) –, maar ook hun intergemeentelijke samenwerkingsverbanden, Fost Plus, de federale en lokale politie en OVAM. Tijdens dit overleg werden een aantal mogelijke acties besproken. Het betreft onder andere de bewustmaking van de gemeenten, hun intergemeentelijke samenwerkingsverbanden en de politiediensten dat deze praktijken niet legaal zijn en dat hiertegen kordaat moet worden opgetreden. Verder is het creëren van een meldpunt waar dergelijke praktijken centraal kunnen worden gemeld aan de orde.

Een van de mogelijke acties is ook het uitbreiden van de specifieke verplichtingen bij de verwerkers, met name een identificatie- en registratieplicht van elke aanbieder en/of het verbod om de opbrengst cash uit te betalen. Die maatregel bestaat al voor metaalafval en werd opgelegd door een koninklijk besluit. Een gelijkaardige maatregel voor papier- en kartonafval en andere afvalstoffen met een positieve waarde kan zinvol zijn. Hiervoor zal de medewerking van het federaal niveau worden gevraagd. Het zal hen ook in die zin worden signaleerd.

Voorzitter, we zijn op de hoogte van de problemen waarnaar u verwijst. Er worden processen-verbaal opgesteld die worden overgemaakt aan het parket. We zien al te vaak dat ze daar dan worden geseponeerd of dat er te weinig mee gebeurt. Dat zullen we ook aanhalen in het overleg over de handhaving. We moeten dat opnemen in het protocol, het moet een aandachtspunt zijn in de afspraken die we maken met de federale overheid. We zullen ervoor zorgen dat het parket er voldoende aandacht aan besteedt. Het is inderdaad belangrijk voor het milieu dat het op een reglementaire manier wordt opgehaald en verwerkt.

De voorzitter: Mevrouw Taeldeman heeft het woord.

Mevrouw Valerie Taeldeman: Minister, ik dank u voor uw antwoord. Ik ben blij te vernemen dat er eind juni al een overleg over is geweest met verschillende partners, waaronder politie, OVAM, VVSG enzovoort. Ik heb begrepen dat dat overleg een aantal voorstellen heeft voortgebracht over de identificatie- en registratieplicht van aanbieders of het verbod om de opbrengst contant uit te betalen. Ik zou daar graag van op de hoogte blijven. De voorstellen zullen nu zichtbaar worden voorgelegd aan het federale niveau. Het lijkt mij dan ook interessant om te weten wat daaruit voortvloeit.

De voorzitter: De vraag om uitleg is afgehandeld.

■

Vraag om uitleg van mevrouw Marleen Van den Eynde tot mevrouw Joke Schauvliege, Vlaams minister van Leefmilieu, Natuur en Cultuur, over het uitblijven van dierenbegraafplaatsen - 2305 (2012-2013)

De voorzitter: Mevrouw Van den Eynde heeft het woord.

Mevrouw Marleen Van den Eynde: Voorzitter, minister, collega's, het is al sinds 31 mei 2007 dat hier in deze commissie een debat wordt gevoerd over het inrichten van dierenbegraafplaatsen, en dat mondde in 2008 uit in een voorstel van resolutie waarvan u, minister, mede-indiener was. In dat voorstel van resolutie werd gevraagd om een regelgevend kader te scheppen voor dierenbegraafplaatsen.

Bijna vijf jaar later is dit in Vlaanderen blijkbaar nog steeds niet mogelijk. Begin 2012 liet u weten dat de Openbare Vlaamse Afvalstoffenmaatschappij (OVAM) een besluit 'dierlijke bijproducten' uitwerkt dat volledig afgestemd wordt op het Vlaams reglement betreffende het duurzaam beheer van materiaalkringlopen en afvalstoffen (VLAREMA), maar begin september liet Jan Verheyen van de OVAM optekenen dat het onduidelijk is waarom de mogelijkheid tot dierenbegraafplaatsen in Vlaanderen niet wordt benut.

Minister, is de regelgeving voor het exploiteren van dierenbegraafplaatsen wettelijk volledig geregeld? Zijn er angels die de exploitatie bemoeilijken? Wat is volgens u de reden dat Vlaanderen nog geen dierenbegraafplaatsen heeft en op welke manier meent u dat te kunnen verhelpen?

De voorzitter: Minister Schauvliege heeft het woord.

Minister Joke Schauvliege: Voorzitter, mevrouw Van den Eynde, wettelijk gezien is er geen enkel probleem. Er is geen enkele barrière meer om een dierenbegraafplaats te vergunnen, maar er zijn bij mijn weten tot op heden geen vergunningsaanvragen ingediend.

Het wettelijk kader is in orde omdat een aantal initiatieven genomen zijn. Er is de Europese verordening die het mogelijk maakt. Op 21 maart 2012 is er ook een wijziging voorgesteld van het Vlaams reglement betreffende de milieuvergunning (VLAREM). In titel II, afdeling 5.2.7, zijn de voorwaarden opgenomen waaraan dierenbegraafplaatsen moeten voldoen. Op 21 juni 2013 werd ook het besluit 'dierlijke bijproducten' goedgekeurd, zodat nu de weg helemaal openligt om ze te vergunnen.

Er werd al heel veel informatie over gevraagd. Er zijn mensen die bekeken hebben of ze eventueel een dierencrematorium kunnen uitbaten. In die crematoria zouden de crematies individueel gebeuren, en dan zouden de eigenaars de assen mee naar huis kunnen nemen. De uitbaters geven aan dat er een grote vraag naar is. Deze redenering kan misschien verder worden uitgewerkt, en misschien komt dan wel iets op gang inzake dierencrematoria en begraafplaatsen. Blijkbaar is het niet evident, maar het ligt niet aan het wettelijke kader.

De voorzitter: Mevrouw Van den Eynde heeft het woord.

Mevrouw Marleen Van den Eynde: Minister, toen ik mijn vraag aan het opstellen was, vond ik eigenlijk ook niet echt een reden voor het feit dat er nog geen dierenbegraafplaatsen bestaan in Vlaanderen. Blijkbaar is de realisatie ervan nog een te grote stap.

Er zijn nog maar drie maanden verlopen sinds de wettelijke regeling. Misschien zijn er ondertussen al processen in gang gezet die nog verder moeten worden afgewerkt. Misschien is het toch mogelijk dat er tegen het einde van dit jaar een dierenbegraafplaats gerealiseerd wordt in Vlaanderen. Blijkbaar bevindt alles zich nog in een startfase en is men nog bezig met het opzoeken van informatie over het inrichten van een dierenbegraafplaats. Ik hoop in

ieder geval dat er binnen korte tijd verschillende dierenbegraafplaatsen zullen zijn in Vlaanderen, zeker op regionaal niveau.

De voorzitter: De vraag om uitleg is afgehandeld.

■

Vraag om uitleg van de heer Marcel Logist tot mevrouw Joke Schauvliege, Vlaams minister van Leefmilieu, Natuur en Cultuur, over de problematiek van gebiedsdekkende uitvoeringsplannen - 7 (2013-2014)

De voorzitter: De heer Logist heeft het woord.

De heer Marcel Logist: Voorzitter, minister, graag had ik u enkele vragen gesteld omtrent de problematiek van gebiedsdekkende uitvoeringsplannen (GUP's). In het voorjaar van dit jaar, april 2013, gaf de Vlaamse Milieumaatschappij (VMM) toelichting bij de ontwerpen van GUP. Deze ontwerpen werden nadien aan alle gemeenten overgemaakt met de vraag een screening uit te voeren van de diverse afgebakende projecten. Binnen het GUP kunnen namelijk twee groepen van projecten worden onderscheiden.

Een eerste groep betreft beslist beleid, dit zijn de projecten die opgenomen zijn op reeds opgedragen subsidieprogramma's. Projecten van subsidieprogramma's tot en met 2008 zullen moeten worden uitgevoerd voor eind 2015, conform het maatregelenprogramma gerapporteerd aan Europa, en projecten van subsidieprogramma's na 2008 en tot en met 2014 zullen moeten worden uitgevoerd voor eind 2021, conform de intentie om deze lijst mee op te nemen in het tweede maatregelenprogramma.

Een tweede groep betreft nieuwe of GUP-projecten. Dit zijn alle projecten die nog moeten worden gerealiseerd en die in principe volgens een ecologische ranking zullen worden geprioriteerd. Vastgesteld wordt dat bij de meeste gemeenten vooralsnog de projecten met prioriteit 1 en 2 zijn vastgelegd, met name de projecten die tegen respectievelijk eind 2017 en eind 2021 zullen moeten worden gerealiseerd. Het betreft veelal projecten die dienen voor de opkuis van het centraal gebied en voor het verhogen van het rendement van bovengemeentelijke investeringen.

Zoals u waarschijnlijk wel beseft, minister, speelt de crisis, die nu al een tijdje kwalijk huishoudt, de steden en gemeenten behoorlijk parten. Er moet worden bespaard, en sommige gemeenten doen dat noodzakelijkerwijs op drastische wijze, zelfs middels ontslagen. Daarenboven maakt de nieuwe BBC-regeling (beleids- en beheerscyclus) het de gemeentelijke boekhoudingen allesbehalve gemakkelijk. Voor sommige steden en hun rioolbeheerders is het dan ook financieel niet haalbaar om deze doelstellingen te realiseren. Hun dossiers werden ooit opgenomen op een subsidieprogramma en werden tot nu toe niet uitgevoerd of ze zullen in de nabije toekomst niet uitgevoerd kunnen worden.

Een bijkomend probleem is dat de VMM tijdens de VLARIO-dag (Vlaamse Rioleringen) eerder dit jaar stelde dat voor de subsidiedossiers tot en met 2008 geen uitstel voor indienen eindafrekening kan worden verkregen na de datum van 31 december 2015. Het niet naleven van deze datum kan dus leiden tot het verlies van subsidies. Bovendien is voor sommige van deze dossiers de timing afhankelijk is van het Vlaamse Gewest zelf, aangezien ze gewestwegen betreffen.

Indien er geen duidelijkheid is of er voor deze dossiers nog op subsidies gerekend kan worden, is het duidelijk dat de kans klein is dat er effectief met deze dossiers gestart zal worden aangezien de financiering niet gegarandeerd is. Daarom wil ik u vragen, minister, of het effectief zo is dat voor subsidiedossiers tot en met het gemeentelijk investeringsproject 2008 de eindafrekening moet worden ingediend voor eind 2015. Wat indien dit niet gehaald kan worden? Hoe moet de financiering gebeuren van de doelstellingen zoals ze geformuleerd

worden in het GUP, namelijk tegen eind 2015 en tegen eind 2021? Zal het laattijdig uitvoeren van deze gemeentelijke rioleringsprojecten zorgen voor een intrekking van de subsidies?

De voorzitter: Minister Schauvliege heeft het woord.

Minister Joke Schauvliege: Voorzitter, mijnheer Logist, ik zal eerst eventjes schetsen hoe de indiening van de eindafrekening 2015 in elkaar zit. De uitvoering van de subsidiëringsprogramma's tot en met 2008 is opgenomen in het maatregelenprogramma, en dat is natuurlijk gekoppeld aan onze stroomgebiedbeheerplannen. De deadline voor de uitvoering van deze projecten wordt uiteraard ook ingegeven door de kaderrichtlijn Water. De eerste generatie stroomgebiedbeheerplannen en ook de maatregelenprogramma's die aan de Europese Commissie zijn overgemaakt, lopen tot eind 2015. Deze deadline wordt telkens aan de gemeentelijke rioolbeheerders gemeld bij de bespreking van de dossiers.

Bij de bepaling van deze maatregel werd geoordeeld dat het om een redelijke termijn gaat. De laatst geprogrammeerde projecten werden immers met de bekendmaking van het laatste deelprogramma 2008, aan de gemeenten opgedragen. Dat gebeurde op 18 februari 2008, dus zeven jaar voor eind 2015. Bij de vaststelling van de stroomgebiedbeheerplannen werd, via de goedkeuring door de Vlaamse Regering, deze redelijke termijn nogmaals bekrachtigd. Als de rioolbeheerders en de gemeenten deze datum niet halen, zullen ze een duidelijke verantwoording en motivering moeten geven voor de achterstand. Op basis hiervan zal Vlaanderen, conform de bepalingen van de kaderrichtlijn Water, aan de Europese Commissie moeten verantwoorden waarom het maatregelenprogramma niet volledig werd uitgevoerd.

De doelstellingen van de gebiedsdekkende uitvoeringsplannen passen binnen de maatregelen inzake de uitbouw van de saneringsinfrastructuur die onderdeel uitmaken van een globaal pakket aan maatregelen die nodig zijn om tot de doelstellingen te komen zoals vooropgesteld in de kaderrichtlijn Water. Mijn administratie is volop bezig met de voorbereiding van de tweede generatie stroomgebiedbeheerplannen en de afbakening van de noodzakelijke maatregelen om de doelstellingen te kunnen halen. Die zullen door de volgende Vlaamse Regering worden vastgesteld.

De gebiedsdekkende uitvoeringsplannen worden opgenomen in de stroomgebiedbeheerplannen. Daarmee maken de maatregelen voor de verdere uitbouw van de saneringsinfrastructuur onderdeel uit van een globale kosten-batenanalyse. Zo kan de volgende Vlaamse Regering een verantwoorde keuze van maatregelen maken met het oog op het bereiken van de goede toestand. Daarenboven zal er bij de opmaak van de stroomgebiedbeheerplannen ook aandacht zijn voor de financiering van de verschillende maatregelen, waaronder subsidie voor de uitbouw van het rioleringsstelsel een van de middelen is.

Bovendien blijven we werk maken van de uitvoering van het huidige stroomgebiedbeheerplan. De financiering door het gewest voor de gemeenten is aanzienlijk: jaarlijks wordt 110 miljoen euro aan subsidies voor gemeentelijke rioleringen vastgelegd. Het gemiddelde subsidiepercentage bedraagt al meer dan 90 procent. Daarboven dragen we jaarlijks voor 100 miljoen euro aan gemeentelijke rioleringsprojecten aan Aquafin op. Bovendien hebben de gemeenten hun gemeentelijke saneringsbijdrage, die via de integrale waterfactuur aan de gezinnen en bedrijven wordt aangerekend. Als deze volledig naar de uitbouw van gemeentelijk rioleringsinfrastructuur zou gaan, wat spijtig genoeg niet het geval is, levert dit jaarlijks een investering van 286,3 miljoen euro op. Als alle gemeenten het maximumtarief zouden aanrekenen, is dit 337,5 miljoen euro, of 50 miljoen euro extra.

Het subsidiebesluit voorziet niet in de schrapping van toegekende subsidies. Vóór de opname van de projecten op de verschillende opgedragen kwartaalprogramma's werden deze projecten steeds besproken met de betrokken gemeente en de financiële engagementen van de gemeenten werden afgebakend. Het niet uitvoeren van deze projecten zorgt echter voor een niet-optimale besteding van de beschikbare middelen.

In een aantal gevallen kan de gemeentelijke rioolbeheerder niet verantwoordelijk worden gesteld voor het niet tijdig uitvoeren of opstarten van de projecten. Verschillende redenen voor deze vertraging werden en worden geïnventariseerd op basis van de aanvragen van de gemeentelijke rioolbeheerders voor het uitstellen van de gesubsidieerde dossiers. Indien de gemeentelijke rioleringswerken bijvoorbeeld afhankelijk zijn van werken van een andere partij, zoals het Agentschap Wegen en Verkeer (AWV) of Aquafin, dan kan de timing mogelijk worden bepaald door deze derde partij en kan de gemeente niet verantwoordelijk worden gesteld voor de laattijdige uitvoering.

De voorzitter: De heer Logist heeft het woord.

De heer Marcel Logist: Er moet dus verantwoording worden afgelegd voor het uitstellen van de subsidies? (*Minister Joke Schauvliege knikt bevestigend*)

Ik wil benadrukken dat vele lokale besturen in deze zware economische en financiële tijden de tering naar de nering zetten. Men bouwt zuiveringsstations en de gemeente of stad heeft niet de financiële middelen om het wegdek te herstellen of de werken uit te voeren. De gemeentebesturen kampen niet alleen met die crisis, maar moeten voor hun boekhouding en meerjarenbegroting werken met de stringente beheers- en beleidscyclus. Daarvoor zouden ze op zijn minst een stevige rugdekking moeten krijgen van de Vlaamse overheid.

Minister Bourgeois vindt dat de gemeenten voor de zware pensioenlast zelf hun boontjes moeten doppen. Als ik dat hoor, zakt de moed mij wat in de schoenen. Hopelijk zult u rekening houden met de financiële toestand van de gemeenten en steden. Ik hoop dat de Vlaamse overheid daar ook in de toekomst rekening mee zal houden.

De voorzitter: De heer Vandaele heeft het woord.

De heer Wilfried Vandaele: Mijnheer Logist, de minister heeft dat aangehaald. De gemeenten hebben hun eigen verantwoordelijkheid, al is het maar omdat ze in veel gevallen nog een marge hebben op de saneringsbijdrage die ze zelf kunnen invullen. Als ze die verantwoordelijkheid nemen, komen ze een heel eind ver.

De voorzitter: De vraag om uitleg is afgehandeld.

– *De heer Wilfried Vandaele treedt als waarnemend voorzitter op.*

■

Vraag om uitleg van de heer Dirk Peeters tot mevrouw Joke Schauvliege, Vlaams minister van Leefmilieu, Natuur en Cultuur, over de dringende nood aan een betere bescherming van waardevolle zonevreemde bossen

- 2279 (2012-2013)

Vraag om uitleg van mevrouw Gwenny De Vroe tot mevrouw Joke Schauvliege, Vlaams minister van Leefmilieu, Natuur en Cultuur, over de aanpak van ruimtelijk bedreigde bossen

- 2265 (2012-2013)

Vraag om uitleg van de heer Bart Martens tot mevrouw Joke Schauvliege, Vlaams minister van Leefmilieu, Natuur en Cultuur, over de aanpak van zonevreemde bossen

- 2272 (2012-2013)

Vraag om uitleg van mevrouw Tine Eerlingen tot mevrouw Joke Schauvliege, Vlaams minister van Leefmilieu, Natuur en Cultuur, over het beschermen van waardevolle zonevreemde bossen

- 48 (2013-2014)

De voorzitter: De heer Peeters heeft het woord.

De heer Dirk Peeters: Minister, collega's, de kap van het waardevolle Ferrarisbos in Wilrijk heeft een golf van afgrijzen door Vlaanderen gejaagd. Het ging om een barbaarse daad van natuurverwoesting, in stedelijk gebied waar de nood aan een beetje groen zich sterk laat voelen. Drieduizend bezorgde burgers stuurden u en minister Muyters een open brief. Bos+ klaagt het gebrek aan bescherming aan voor waardevolle bossen die zonevreed – of beter gezegd: ruimtelijk bedreigd – zijn.

U hebt de ruimtelijk bedreigde bossen in kaart gebracht en nu blijkt de omvang van het probleem. Vlaanderen telt amper 177.000 hectare bos volgens de Boswijzer. 62.000 hectare daarvan is zonevreed of ruimtelijk bedreigd, bijna 21.000 hectare daarvan is bijzonder waardevol. Deze waardevolle bossen zijn zo goed als vogelvrij, ze genieten te weinig ruimtelijke bescherming. Het probleem is al jaren gekend en wordt al jaren aangeklaagd.

Reeds in 2003 heeft de voorloper van het Instituut voor Natuur- en Bosonderzoek (INBO) een studie uitgevoerd naar de ecologische waarde van zonevreedde bossen om een rangschikking te kunnen opstellen voor de wijziging van deze ruimtelijk bedreigde bossen in Vlaanderen. Voorlopig is er echter nog altijd niets gebeurd, met alle gevolgen van dien. Het Ferrarisbos is daardoor gesneuveld, andere waardevolle bossen kunnen volgen. Nu de bossen in kaart gebracht zijn, moet er dringend worden gehandeld, want anders zullen misschien nog meer boscigenaars overgaan tot een cynische preventieve kap zoals in Wilrijk.

Minister, u beloofde jaren geleden al een visienota en een concreet plan van aanpak voor de zonevreedde bossen, met – ik citeer uit uw beleidsnota – volgende elementen: het in kaart brengen van de bebossing, het bepalen van het instrumentarium zoals de herbestemming, het bepalen van de prioriteiten en het ondernemen van acties via concrete projecten. Wat is de stand van zaken? Dat is de belangrijkste vraag van deze namiddag.

U erkent het probleem, maar haastte u in de pers om u te verschuilen achter de brede rug van de collega-ministers bevoegd voor Landbouw, Wonen, Recreatie en Industrie. Van de waardevolle zonevreedde bossen ligt immers meer dan 8000 hectare in landbouwgebied, 4000 hectare in woongebied, 1800 hectare in recreatiegebied en 400 hectare in industriegebied. Ik had de indruk dat u al op voorhand de handdoek in de ring wierp door te zeggen dat voor deze waardevolle bossen dikwijls geen redding meer mogelijk is.

U reageerde in De Standaard met veel empathie op argumenten van uw collega's door te zeggen dat gezinnen recht hebben op een woning, dat de industrie niet naar het buitenland moet trekken, maar ik hoorde u niets zeggen over uw initiatieven ter bescherming van waardevolle bossen. U spreekt wel over compensatie, maar dat is, minister, voor de Ferrarisbossen totaal onzinnig. Wij gebruiken dan het beeld dat we de kathedraal van Antwerpen afbreken en vervangen door een parkeergarage. Een waardevol oud bos van die omvang en met die geschiedenis kun je niet zomaar compenseren. We hadden, toen we het interview lazen, zelfs de indruk dat Vlaanderen niet over een Natuurminister beschikt, althans geen minister die de verdediging op zich wil nemen van bijzonder waardevolle bossen.

Intussen blijft Vlaanderen flagrant in gebreke als het gaat om de realisatie van de tienduizend hectare nieuwe bossen. Minister, u verwijst naar de Boswijzer en naar de minister van Ruimtelijke Ordening. De tienduizend hectare nieuw bos staat al sinds 1997 ingeschreven in het Ruimtelijk Structuurplan Vlaanderen (RSV). De overheid is, mijns inziens, verplicht die doelstelling waar te maken, maar u en deze regering blijven studeren en talmen.

Ondertussen hebben we via de website van het Agentschap voor Natuur en Bos (ANB) kunnen kennisnemen van die twee deelrapporten van Grontmij, waarbij toch een inventarisatie is gemaakt en een eerste inschatting van de problematiek. Maar het is eigenlijk onaanvaardbaar dat u met het geld van de gemeenschap studies laat maken om alle zonevreedde bossen in kaart te brengen en er vervolgens niets aan doet, minister.

Ik kom terug op de vragen die ook per mail aan uw kabinet zijn gesteld. We willen die lijst van bedreigde bossen bekendgemaakt zien. Om de mensen niet ongerust te maken, kan dat

niet, zegt u, minister. Dat is volgens ons in een open democratische samenleving met de blik op een toekomstig beleid totaal onverdedigbaar.

Minister, collega's, u weet dat wij zelf een voorstel van decreet hebben ingediend om de waardevolle bossen in Vlaanderen een bijkomende bescherming te bieden. Het is nu aan u, minister, om kleur te bekennen. Steunt u dit voorstel van decreet en steunt u de aanpak om daadwerkelijk iets te doen? Komt u met een gelijkaardig alternatief en neemt u zo uw verantwoordelijkheid? Of laat u het voor de zoveelste keer liggen en laat u het blauw blauw? Geeft u definitief forfait en laat u verder toe dat de laatste waardevolle Ferraribossen in Vlaanderen ook tegen de vlakte gaan?

Minister, kan de lijst van waardevolle ruimtelijk bedreigde bossen worden bekendgemaakt of blijft u bij die weigering? Blijft u bij uw stelling dat het niet uw taak is om op te komen voor de redding van die bossen? Welke stappen hebt u ondernomen om de kap van het Ferraribos in Wilrijk alsnog te voorkomen?

Zo kom ik tot enkele vragen met de blik op de toekomst. Minister, zult u op korte termijn een decretaal initiatief nemen om waardevolle zonevreemde bossen te beschermen? Hebt u een plan van aanpak, zoals aangekondigd in uw eigen beleidsnota? Voorziet u misschien in bewarende maatregelen, in afwachting van de eventuele inwerkingtreding van een beschermingsdecreet? Of ziet u andere maatregelen om kappen te voorkomen? Welke afspraken hebt u gemaakt met de ministers van Landbouw, Wonen, Recreatie en Industrie, om ruimtelijk bedreigde waardevolle bossen te sparen? Welke initiatieven zult u nog nemen?

Voorzitter, ik herinner u nog eens aan de vraag om ons voorstel van decreet te agenderen en om toelichting te krijgen bij de Boswijzer.

De voorzitter: Mevrouw De Vroe heeft het woord.

Mevrouw Gwenny De Vroe: Minister, u weet dat ik op dit thema regelmatig terugkom hier in de commissie. In de vergadering van 25 juni 2013 hebben we een toch wel beladen discussie gehad, toen ik u vroeg naar de realisatie van meer bos, aangezien slechts 40 procent van de beloofde extra natuurgebieden en 22 procent van de beloofde extra bosgebieden waren gerealiseerd. Dat bleek uit de voortgangsrapportage van het RSV van 15 mei 2013.

Minister, ik heb u toen ook gevraagd naar het overleg met de minister van Ruimtelijke Ordening over het nieuwe beleidsplan Ruimte dat dit jaar zal worden goedgekeurd door de Vlaamse Regering. In de commissie hebt u geantwoord dat de meest waardevolle zonevreemde bossen een proactieve aanpak en bescherming nodig hebben. U hebt er tevens aan toegevoegd dat de bescherming van de meest waardevolle bossen die zonevreemd zijn, geld zal kosten. U sprak van een gangbare prijs van ongeveer 50.000 euro per hectare.

Ondertussen is er de studie van het ANB over zonevreemde bossen, die de bevoegde minister in 2011 had besteld. Daaruit bleek dat Vlaanderen vandaag 177.252 hectare bos telt waarvan 63.000 hectare geen groene bestemming heeft. Deze bossen worden zonevreemd genoemd, omdat ze in woon-, industrie- of agrarisch gebied liggen. Zoals de heer Peeters reeds heeft gezegd, is van die 63.000 hectare 20.811 hectare benoemd als ecologisch zeer waardevol, kwetsbaar en mogelijk bedreigd met kap. Meer bepaald gaat het om ongeveer een negende van alle bossen in Vlaanderen.

De problematiek van de zonevreemde bossen, die al decennia aansleept, kwam recent nog in de belangstelling door de kap van een oud stukje bos in Wilrijk. De heer Peeters heeft daar ook naar verwezen.

Minister, u hebt aangekondigd dat u de gebieden beter wilt beschermen. Daarom hebt u aan het Agentschap voor Natuur en Bos gevraagd om veel strenger te zijn bij het beoordelen van aanvragen tot ontbossing. Volgens u ligt de sleutel van de oplossing bij het departement Ruimtelijke Ordening. Daarom zult u met de minister van Ruimtelijke Ordening overleggen

om zo veel mogelijk ervan als groengebied te laten inkleuren. Een bestemmingswijziging is volgens u noodzakelijk, zo heb ik toch begrepen uit uw vorige antwoorden.

Minister, hebt u ondertussen overlegd met de minister van Ruimtelijke Ordening over de omzetting van zonevreemde bossen naar veilig, groen gebied? Zo ja, wat is het resultaat van dat overleg? Hebt u een oplossing voor de 20.811 hectare kwetsbaar en acuut bedreigd bos? Welke prioritaire beschermende maatregelen zult u nemen voor die topbossen en welke kost is daaraan verbonden? Beoordeelt het ANB de aanvragen tot ontbossing veel strenger? Meer bepaald zou ik willen weten welke strengere beoordeling zij uitvoeren. Wat is de stand van zaken van het aangekondigde plan van aanpak voor zonevreemde bossen of ruimtelijk bedreigde bossen?

De voorzitter: De heer Martens heeft het woord.

De heer Bart Martens: Mijn vraag borduurt voort op wat in juni 2013 in deze commissie ook al te berde is gebracht. Minister, toen hebt u de stand van zaken gegeven van de aanpak van de zonevreemde bossen, een afspraak die we gemaakt hadden in het regeerakkoord. We gingen nagaan waar zonevreemde bossen zouden moeten worden beschermd, waar het nuttig is en nodig.

In juni kondigde u aan dat de kaart van de waardevolle kwetsbare zonevreemde bossen in september, na de zomer, kenbaar zou worden gemaakt. Tegen begin september zouden ook voorstellen worden geformuleerd voor de optimalisatie van het bestaande juridische instrumentarium: welke instrumenten kunnen we inzetten om die kwetsbare zonevreemde bossen een betere bescherming te geven? U had het toen ook over een afwegings- of beslissingsboom, die ter beschikking zou worden gesteld van lokale besturen, om aan te geven hoe zij op een betere manier zonevreemde bossen zouden kunnen beschermen. Het is nu na de zomer, september, en dus wil ik u die opvolgingsvraag stellen.

Is de toplaag van ecologisch waardevolle en kwetsbare bossen nu in kaart gebracht? Over hoeveel hectaren gaat het? Wat zijn de actuele bestemmingen waar die zonevreemde kwetsbare bossen in gelegen zijn? Kunnen wij over die kaarten beschikken?

Werden er al afspraken gemaakt met minister Muyters die bevoegd is voor de ruimtelijke ordening, over het opstarten van ruimtelijke planningsinitiatieven voor de bestemmingswijziging van de gebieden waarin de meeste waardevolle zonevreemde bossen gelegen zijn? Worden die planningsinitiatieven nog deze legislatuur opgestart? Zo ja, is dat dan voor de volledige toplaag of voor een gedeelte daarvan?

Wat is het resultaat van de optimalisatie van het juridisch instrumentarium voor de zeer waardevolle bossen die behoren tot de toplaag, maar ook voor de andere bossen? Welke instrumenten zullen worden ingezet om zonevreemde bossen te beschermen? Zal men ook gebruikmaken van het nieuwe Landinrichtingsdecreet en de nieuwe instrumenten die daarin vervat zitten, zoals de herverkaveling uit kracht van wet?

Komt er een betere bescherming van de waardevolle en kwetsbare zonevreemde bossen in afwachting van hun herbestemming? Komt er bij wijze van spreken een soort bewarende maatregel die moet voorkomen dat men tot een tactiek van de gekapte bossen overgaat?

Is de beslissingsboom voor gemeenten en provincies klaar? Hoe ziet die eruit?

Ook vandaag heeft een lokale overheid beschikking over een aantal beleidsinstrumenten om te zorgen voor bosbehoud, maar we stellen spijtig genoeg vast dat daar veel te weinig gebruik van gemaakt wordt. Hoe kunt u ervoor zorgen dat het relevante beleidsniveau ook vandaag al zijn verantwoordelijkheid neemt?

Is er al een inschatting gemaakt van de financiële impact van de voorgestelde aanpak voor een betere bescherming van zonevreemde bossen? Wanneer kunnen we hier een toelichting krijgen bij die befaamde Boswijzer?

De voorzitter: Mevrouw Eerlingen heeft het woord.

Mevrouw Tine Eerlingen: Minister, in recente persberichten is sprake van 63.000 hectare zonevreed bos waarvan 20.800 hectare heel waardevol is en ernstig bedreigd is. Die cijfers verbazen me, want tot nu toe was er altijd sprake van 43.000 hectare zonevreedde bossen. Ik verwijst naar de antwoorden op verschillende schriftelijke en mondelinge vragen, onder meer in de vergadering van de commissie Leefmilieu van 7 juni 2011. Daarin stelde u: “De cijfers werden geactualiseerd: 43.000 hectare zonevreedde bossen waarvan 20.000 hectare in agrarisch gebied.”

In deze recente studie staat dat er opeens 63.000 hectare zonevreed bos is. Waarvan die toename met 20.000 hectare? In de periode tussen 2003 en 2012 werden er voor meer dan 1750 hectare bestaande zonevreedde bossen door middel van ruimtelijke uitvoeringsplannen (RUP's) in bos- of natuurgebied opgenomen. Het lijkt me dan logisch dat die oppervlakte vermindert in plaats van toe te nemen, tenzij er opeens bijkomend zonevreed bos zou zijn aangeplant.

Minister, u blijft een beetje goochelen met die cijfers. Het wordt tijd dat er actie wordt ondernomen. Al sinds het begin van de legislatuur kondigt u aan dat er een inventarisatie is gebeurd, dat er verschillende oplossingen voorhanden zijn en dat het actieplan bijna klaar is. In antwoorden op vragen om uitleg van de heer Peeters en mevrouw De Vroe op 25 juni 2013 antwoordde u nog “dat alle zonevreedde bossen zijn opgelijst in drie categorieën en dat er een piste op tafel ligt met een driesporenbeleid”. U kondigde toen ook aan dat tegen begin september verschillende voorstellen tot aanpassing en verstrenging van het juridisch instrumentarium zouden worden geformuleerd.

Dat driesporenbeleid hebt u al in december 2011 aangekondigd in antwoord op een vraag van de heer Vandaele. Maar eigenlijk hebt u het daar al sinds 2010 over.

Het is duidelijk dat er een gedifferentieerde aanpak op korte termijn nodig is. Niet alle zonevreedde bossen moeten worden herbestemd via RUP's. In heel wat gebieden zijn dergelijke bossen niet zonevreed, maar maken zij deel uit van die ruimtelijke structuur, zowel in woon-, recreatie- als agrarisch gebied. Dat hebt uzelf ook heel duidelijk gezegd in 2010 in antwoord op een vraag van de heer Van Mechelen. U stelde toen: “Deze bossen zullen een betere bescherming krijgen op basis van het Bosdecreet aangezien het niet wenselijk is dat alle bossen een groene bestemming zouden krijgen.”

U had dus eigenlijk sinds 2010 een aantal voorstellen tot verstrenging van het Bosdecreet kunnen doorvoeren. Waarom is dat nog niet gebeurd? Uit het beleidsdomein Ruimtelijke Ordening heb ik vernomen dat meer dan 1750 hectare is herbestemd en dat bij gewestelijke RUP's bestaande bossen vaak worden omgevormd in natuur- en bosgebied. Bestaande bossen, meestal in agrarisch gebied, worden niet altijd omgezet in lopende AGNAS-RUP's (Afbakening van de Gebieden van de Natuurlijke en Agrarische Structuur). Soms worden zij opgenomen in natuurverwevingsgebied, maar soms blijven zij in agrarisch gebied zonder overdruk liggen. Het ANB is ook geen vragende partij om deze bossen te herbestemmen naar natuur- of bosgebied en stelt dat deze perfect kunnen bestaan in bijvoorbeeld agrarisch gebied, al dan niet met overdruk natuurverweving.

Minister, intussen heb ik de studie teruggevonden op de website. Alleen het actieplan vind ik daar nog niet op terug.

Hoe verklaart u de toename van het aantal hectare zonevreedde bossen? Wat zit er nu in dat er toen niet in zat? Zitten die verkavelingen in bossen daarbij? En wat gebeurt er met kleine bossen van bijvoorbeeld minder dan 1 hectare die in een landschap met andere kleinschalige landschapselementen ook hun ecologische waarde hebben?

Hoeveel hectare zonevreedde bossen zijn sinds 2009 gekapt? Hoeveel van die gekapte bossen zijn zogenaamde Ferraribossen?

U spreekt over een driesporenbeleid. We kennen die drie sporen intussen. Maar wat hebt u concreet met die sporen gedaan? Welke concrete voorstellen tot aanpassing en verstrenging van het juridisch instrumentarium zult u aan de Vlaamse Regering of aan dit Vlaams Parlement voorleggen om een betere bescherming te bieden aan deze ecologisch waardevolle bossen? Welke acties hebt u genomen?

U spreekt ook al een tijdje over een opdeling van de zonevreemde bossen in drie categorieën. Welke zijn dat precies en impliceert die categorisering een andere aanpak per categorie?

De voorzitter: Minister Schauvliege heeft het woord.

Minister Joke Schauvliege: Aan die studie is hard gewerkt. Het is een grote verdienste dat alles zo nauwkeurig in kaart is gebracht. Sommigen vinden dat er niets is gebeurd, maar dit was wel degelijk een huzarenstukje. De studie is beschikbaar en staat op de website van het ANB. U kunt ze terugvinden onder het luik Natuurbeleid. Daar staat alles opgelijst.

Wat de cijfers betreft, gingen wij vroeger altijd uit van de bosreferentielaaag van het jaar 2000. Sommigen beweren dat er geen minister van Natuur is. Ik zal straks eens opsommen wat wij tijdens deze legislatuur al hebben gedaan voor de bossen. In 2011 hebben we een Boswijzer opgemaakt met de recentste cijfers. Daarin hebben we heel nauwkeurig alle bossen in kaart gebracht. Ook kleinere percelen in verkavelingen waar bomen op staan, komen daarvoor in aanmerking. Dat zijn de referenties die wij nu ook hebben gebruikt om die zonevreemde bossen in kaart te brengen. Het kan ook gaan over deels gerealiseerde verkavelingen, woonparken enzovoort. Die vallen allemaal onder de definitie bos zoals die ook is omschreven. Aan dat objectieve kader van 2011 is hard gewerkt.

Belangrijk is wel dat kleine bossen van minder dan 1 hectare niet zijn opgenomen. Het gaat dus over bossen die iets betekenen, maar er zitten dus wel degelijk verkavelingsbossen in de totale laag van die 65.000 hectare. Dat is de reden waarom er verschillende cijfers zijn en waarom die studie pas nu klaar is. We moesten eerst de Boswijzer maken en nagaan wat de ruimtelijke bestemming was van een gebied voor we konden bepalen of het al dan niet zonevreemd is.

Tussen 2009 en 2012 is voor 708,76 hectare zonevreemd bos een stedenbouwkundige vergunning tot ontbossing afgeleverd. Mevrouw Eerlingen, eigenlijk zou u deze vraag aan minister Muyters moeten stellen. Hoeveel daarvan Ferrarisbossen zijn, weten we niet. Met Ferrarisbossen worden bossen bedoeld die al in de jaren 70 en 80 van de 18e eeuw op de Ferrariskaart stonden. Tussen die periode en nu zijn er nog andere kaarten gemaakt. Eigenlijk zou u al die topografische kaarten zoals de kaart Vandermaelen op elkaar moeten leggen om na te gaan welke bossen tussendoor zijn verdwenen en teruggekeerd. Die kaarten worden niet bijgehouden in databanken en maken dan ook geen deel uit van de administratieve dossiergegevens.

Uit de databank van de stedenbouwkundige vergunningen tot ontbossingen blijkt dat de belangrijkste oppervlaktes – twee derde van de ontbossingen – voor woon- en industriegebied en kmo-zones bestemd is. In deze zones wordt een stedenbouwkundige vergunning voor ontbossing verkregen zonder dat er ook maar enige ontheffing nodig is. Dat is zo beslist in de regelgeving ruimtelijke ordening. Daarnaast zijn er ontbossingen met ontheffingen verleend, en zij maken een derde van de ontbossingen uit. Twee derde van de ontbossingen voor een harde bestemming is dus gebeurd zonder ontheffing, een derde met ontheffing. Het overgrote aandeel daarvan betreft ontbossingen voor ontginningen en natuurontwikkeling. U weet dat wij heel wat natuur moeten herstellen om Europese doelstellingen voor de Habitatrichtlijn te halen, om instandhoudingsdoelstellingen te halen, en ontheffingen maken daar vaak deel van uit. Dat wordt vaak verzwegen of niet vermeld in alle cijfers of in populistische uitspraken.

Collega Peeters, u vraagt welke stappen ik heb gezet om de kap van het Ferrarisbos in Wilrijk tegen te houden. Het kappen steunt op een stedenbouwkundige vergunning, afgeleverd door de stad Antwerpen, voor een nieuwbouwproject dat invulling geeft aan het BPA

Fotografielaan van de stad Antwerpen. Het is dus geen Vlaamse vergunning, afgeleverd door mij. Omdat het bos is gelegen in een industriezone, diende dus geen voorafgaande ontheffing op het verbod tot ontbossen te worden verkregen, wat maakt dat er door de Vlaamse Regering – laat staan door mezelf – geen beslissing is genomen om de bomen te kappen.

Naar aanleiding van een schriftelijke vraag van 21 mei van de heer Martens heb ik gezegd dat er destijds voor het gebied – het Ferrarisbos, dat intussen een symbool is geworden – twee vragen voor stedenbouwkundige vergunningen zijn gekomen. Een daarvan diende niet voor een harde bestemming, en toen is er ook een ongunstig advies gegeven door het Agentschap voor Natuur en Bos. Op die manier heeft men voorkomen dat er nog eens extra 3,79 hectare zou worden gekapt en dat er een vergunning zou worden gegeven. Op die manier wordt ook aangetoond dat als er een tussenkomst is van het Agentschap voor Natuur en Bos als het niet om een harde bestemming gaat, men met de bestaande regelgeving heel wat kan doen. Men kan ervoor zorgen dat de ontheffing niet wordt verleend en dat er negatieve adviezen zijn. Ik kom daar straks op terug.

Een aantal collega's vragen zich af waarom er geen initiatief wordt genomen. Er wordt wel initiatief genomen.

Ten eerste zullen we veel strikter toezien op de ontheffing. Wij beslissen daar zelf niet over, maar wel een delegatie van het Agentschap voor Natuur en Bos. Wij hebben aan het agentschap gevraagd om strikter om te gaan met die kwetsbare categorie.

Ten tweede staat er in het regeerakkoord – en het is toch de bedoeling om dat uit te voeren – onder het luik Ruimtelijke Ordening het volgende met als titel 'Een nieuwe visie voor de ruimtelijke ordening': "We maken werk van het in kaart brengen van de zonevreemde bebossing, herbestemmen van de bossen, waar dat nuttig en mogelijk is." Ze zijn in kaart gebracht, en nu is het de bedoeling om ze, waar het nuttig en mogelijk is, te herbestemmen. Trouwens, het is ook de beste bescherming voor de bossen die er zijn.

In sommige gevallen – niet in alle, want ik ben het volledig eens met collega Eerlingen – kan het dus aangewezen zijn om te herbestemmen naar een groene bestemming. Daarbij kan het Vlaamse Gewest een initiatief nemen met een sectoraal ruimtelijk uitvoeringsplan zonevreemde bossen, of er kan worden geopteerd om te integreren binnen de lopende beleidsprocessen. Ook dient te worden onderzocht in hoever planologische initiatieven kunnen worden meegeteld in de ruimteboekhouding in uitvoering van het Ruimtelijk Structuurplan Vlaanderen.

Mijnheer Peeters, het Ruimtelijk Structuurplan Vlaanderen dateert al van een tijdje geleden, van 1997. Er staan inderdaad een aantal doelstellingen in, maar u rekent mij nu af op het feit dat sinds 1997 er nog geen realisatie zou zijn van de daar opgestelde doelstellingen. Ik denk dat wij in deze legislatuur al veel hebben gedaan. Mij die hele periode aanrekenen, is toch wel kort door de bocht.

Uiteraard wordt iedereen erbij betrokken. Het is een collectieve verantwoordelijkheid van de hele Vlaamse Regering. Ook de collega's bevoegd voor wonen, recreatie en landbouw zullen mee beslissen hoe we het verder aanpakken.

We hebben alles in kaart gebracht en een multicriteria-analyse opgemaakt. Het totale areaal van 65.000 hectare van de zonevreemde bossen is in drie klassen onderverdeeld. De methode staat volledig beschreven in het rapport. Bij het bepalen van de categorieën worden meerdere criteria gebruikt zoals kwetsbaarheid, grootte van het bos, ecologische waarde, bereikbaarheid, recreatie enzovoort. Dit impliceert ook een andere aanpak per klasse bos. Een eerste categorie zijn de zeer waardevolle zonevreemde bossen waarvoor volgens de studie het Vlaamse Gewest een initiatief zou moeten nemen. Het beste initiatief is inderdaad ruimtelijk beschermen waar het nodig en nuttig is. Een tweede zijn de waardevolle zonevreemde bossen die niet onmiddellijk bedreigd worden waarvoor wordt verwacht dat gemeenten of provincies een initiatief nemen waarbij het Vlaamse Gewest uiteraard kan faciliteren. Een derde zijn de

zonevreemde bossen die niet bedreigd zijn – bijvoorbeeld bossen op terreinen van Defensie, die in eigendom zijn van natuurverenigingen of van het Agentschap voor Natuur en Bos – waarvoor geen directe actie nodig is.

De beslissingsboom is klaar en uitgewerkt en is beschreven in de studie en is dus beschikbaar.

Wat gaan we doen met de toplaag van de meest waardevolle zonevreemde bossen, de 20.811 hectare bos? We hebben ze in kaart gebracht en afgetoetst met de digitale gegevens van het Geografisch Informatiesysteem (GIS), Boswijzer 2011. Het gaat inderdaad om 20.811 hectare. Die meest waardevolle bossen liggen in maatschappelijk waardevol agrarisch gebied, gevolgd door woonpark, agrarisch gebied en gebied voor verblijfsrecreatie. Deze GIS-gebaseerde selectie wordt ook verder uitgediept. Dit wordt op dit moment gedaan door het ANB, per provincie, op basis van gebieds- en dossierkennis. Op die manier kunnen we nagaan of er misschien lokale fouten in zijn geslopen. Het gaat bijvoorbeeld om woonparkgebieden die goed in kaart moeten worden gebracht. Ook toetsen we af of dit overeenkomt met het geplande beleid van de instandhoudingsdoelstellingen. De regering heeft voor de eerste keer beslissingen genomen en we moeten nagaan of er geen overlappingsen zijn. Op basis van deze analyse zullen we de echte toplaag van ruimtelijk bedreigde bossen kennen. Voor bossen uit die toplaag engageren we ons voor een proactieve aanpak op Vlaams niveau. De andere bossen dienen inderdaad op een andere manier te worden aangepakt.

Het proactief beleid heeft drie sporen: proactief inzetten op het bosbehoud van de meest waardevolle locaties, optimalisatie van het instrumentarium als het nodig is en het aanreiken van een duidelijk toepassingskader aan het relevante beleidsniveau in de vorm van een beslissingsboom.

De voorgestelde aanpak is op dit moment moeilijk globaal te berekenen. We hebben het toch gedaan. Op mijn vraag hebben de diensten een inschatting gemaakt van de planschade die moet worden betaald wanneer er planologische stappen worden gezet. Dit kan slechts verschuldigd zijn voor zover voldaan is aan alle decretale voorwaarden uit de Vlaamse Codex Ruimtelijke Ordening, zoals de bouwfysische geschiktheid van het perceel voorafgaand aan de herbestemming. De percelen moeten aan een uitgeruste weg liggen en alleen de eerste 50 meter tot aan de rooilijn komt in aanmerking. Voor de eventuele omzetting van een landbouwbestemming naar een groene bestemming, is in dit geval de kapitaalschade niet aan de orde. Het gaat immers over bestaande bossen en aangifte van landbouwgebruik is dan niet van toepassing.

Maar om een idee te geven wat de woongebieden betreft, hebben we de gemiddelde prijs voor een perceel bouwgrond genomen. De oppervlakte zonevreemd bos behorend tot de meest waardevolle bossen gelegen in de bestemmingscategorie ‘woongebied’, bedraagt 6272 hectare. Dan hebben we rekening gehouden met alle voorwaarden inzake uitbetaling van de effectief te betalen planschade op 1 procent van de theoretisch berekende planschade. Dan komen we inderdaad op 103 miljoen euro die zou moeten worden betaald. Als we een gelijkaardige berekening maken voor de meest waardevolle zonevreemde bossen gelegen in de bestemmingscategorie wonen en industrie, komen we op een kostprijs van ongeveer 110 miljoen euro aan planschade die moet worden betaald. Deze berekening steunt op de oppervlaktegegevens die wij op dit moment hebben, dus nog niet gecorrigeerd door de veldproeven die bezig zijn.

De lokale overheid heeft nu inderdaad ook veel beleidsinstrumenten, collega Martens. In het voorgenomen plan van aanpak wordt rekening gehouden met de verantwoordelijkheidszin van de lokale besturen. Wat betreft het afleveren van de stedenbouwkundige vergunning tot ontbossen, nemen zij uiteindelijk de beslissing. Het is niet de intentie van de Vlaamse Regering om bijkomend voogdij te gaan instellen voor de lokale besturen. Het is de logica in

de ruimtelijke ordening dat ook de lokale besturen hun verantwoordelijkheid hebben. Ik ga ervan uit dat niemand vragende partij is om dat te veranderen.

In het derde oplossingsspoor willen we wel in samenwerking met de provinciebesturen een implementatietraject uitzetten om de lokale besturen een houvast te geven. Hoe ziet die boom eruit? Het is echt een afweging van welk bos het is, wat de waarde is en hoe we daarmee omgaan zodat de verschillende stappen op dezelfde manier kunnen worden doorlopen. Je kunt het een beetje vergelijken met de watertoets waarvoor we ook een aantal duidelijke criteria hebben opgesteld die gemeenten gemakkelijk kunnen hanteren. Voor de bossen hebben we hetzelfde gedaan met die beslissingsboom. De bedoeling is dat daar de lokale besturen nog altijd de verantwoordelijkheid kunnen dragen.

Collega's, wat zal ik op korte termijn doen? Je zou kunnen gaan naar een aantal decreetswijzigingen en een aantal bepalingen in het Bosdecreet wijzigen en dergelijke meer. Daar zullen we nog een tijdje zoet mee zijn. Op zeer korte termijn wil ik er vooral voor zorgen dat er een bijstelling is van het interne beoordelingskader. Dat is de richtlijn binnen ANB om die ontheffingen toe te staan wanneer ze nodig zijn. Niet in alle bestemmingen is er een ontheffing nodig van het verbod tot ontbossen en dus op het adviseren in een aantal gevallen rond die vergunningen die moeten worden verleend. Daar zal men dus veel strikter op toezien. Ik denk dat dat een goed instrumentarium is om daar op zeer korte termijn meer zekerheid over te geven.

Wat betreft een decretaal initiatief op korte termijn is de beste bescherming die we kunnen geven, het verstrengen van de interne richtlijn zoals die ook is uitgewerkt binnen ANB. De Boswijzer zal eind dit jaar klaar zijn. Dan zullen we voor het eerst echt objectieve cijfers hebben van hoe het zit met het bosbestand in Vlaanderen. Dat zullen heel duidelijke cijfers zijn waarmee voor eens en voor altijd de analyses die vaak uit emotie worden gemaakt, op een objectieve wijze kunnen worden gestaafd.

Collega's, tot slot, beweren dat er niets is gebeurd op het vlak van bos en natuur, is toch wel bijzonder kras. Ik wil verwijzen naar het Boscompensatiefonds dat nooit eerder is vrijgemaakt, wat we deze legislatuur wel hebben gedaan. Daar wordt effectief bos mee aangeplant, mijnheer Peeters. We zetten volop in op stadsbossen waar al miljoenen euro's aan investeringen naartoe zijn gegaan. Dat zijn allemaal initiatieven die we hebben genomen, alsook de extra toegankelijkheid van de bossen om het draagvlak te vergroten en het feit dat we alle zonevrije bossen in kaart hebben gebracht. Dat is ook nooit eerder gebeurd. Het is de eerste keer dat een duidelijke analyse op tafel ligt. Dat is een heel belangrijke stap waarmee we de ruimtelijke bescherming kunnen geven die de beste bescherming is voor die bossen.

Als laatste punt wil ik verwijzen naar de Boswijzer die voor eens en voor altijd de emotionele betogen in het juiste kader zal kunnen plaatsen. Ik denk dat de Vlaamse Regering in deze legislatuur op die manier al heel veel stappen heeft gezet wat betreft het bosbeleid.

De voorzitter: De heer Peeters heeft het woord.

De heer Dirk Peeters: Minister, ik dank u voor het uitgebreid antwoord. Maar ik wil even aansluiten bij wat u het laatst hebt gezegd. Ik verneem dat we tegen het einde van het jaar meer details krijgen over de Boswijzer. Ik stel tegelijkertijd vast dat de deelrapporten die het ANB nu heeft gepubliceerd, alweer een correctie invoeren op die Boswijzer, zeggende dat de woonparken daarin zitten, dat bossen buiten het Bosdecreet daar soms onder vallen en dat de boomplantages in landbouwgebied worden meegenomen. Men voert hier al een eigen correctie in op de nieuwe cijfers. Men blijft volgens mij mist zaaien. We hebben de gegevens van het Structuurplan Vlaanderen en van het boskader van 2000, en het nieuwe kader stelt zichzelf alweer in vraag door die bijstelling. Dat staat letterlijk in de teksten, ik kan dat citeren.

U spreekt van een proactieve aanpak en een driesporenbeleid. Wanneer dat gebeurt en wanneer dat weer een voornemen is zonder dat er het nodige beleidskader voor is en zonder dat er de nodige decretale basis voor wordt gecreëerd, dan zijn we weer bezig met een wandeling in de woestijn. Wie gaat dit kader nu weer hard maken? Ik hoor u daar een raming maken. Alleen maar in het woongebied zou de planschade 110 miljoen euro zijn. Een belangrijke factor bij het bepalen van planschade is de aankoopprijs die destijds is betaald voor die percelen. Hoe kunnen jullie in godsnaam tot een dergelijke raming komen als je die niet kent? Dat is een van de elementen uit de Vlaamse Codex Ruimtelijke Ordening, de basis om de planschade te berekenen. De belangrijkste basis, zijnde de aankoopprijs, kunnen jullie niet kennen. Die raming is volgens mij een oefening met de natte vinger. Ik til er echt zwaar aan dat het debat op die manier in de verkeerde richting wordt gestuurd.

Terugkomend op uw verantwoordelijkheid: we stellen vast dat het RSV zelfs na een verlenging zijn doelstellingen niet heeft gehaald op het vlak van natuur en bos. Ik zeg er onmiddellijk bij: dat is niet uw verantwoordelijkheid, maar die van minister Muyters en voorgaande regeringen. Het is mijns inziens wel uw verantwoordelijkheid om bewarende maatregelen te nemen om ten minste de waardevolste bossen te beschermen. Dat is iets anders dan te zeggen tegen het ANB dat ze strenger moeten zijn met het afleveren van een kapmachtiging. Een bewarende maatregel kan een kapverbod zijn in de Ferrarisbossen, zelfs al liggen ze in woongebied of industriegebied. Een bewarende maatregel nodigt niet uit tot planschade, die kunt u als minister nu instellen, tot er eventueel een nieuw initiatief komt. Dat zijn wapens die u volgens mij nu kunt inzetten om iets te doen voor de belangrijkste waardevolle bossen, ik beperk me hierbij tot de 20.000 hectare. Ik hoor u dat niet zeggen. Dat is weer een gemiste kans. Men stuurt het weer naar de collega's. Men verdrinkt de vis in de vijver van de grote planschades die er volgens mij vooralsnog niet zijn. Ik denk dat dat plan van aanpak, dat aangekondigd was, zoals het nu wordt voorgesteld, gewoonweg een doodgeboren kind is.

De voorzitter: Mevrouw De Vroe heeft het woord.

Mevrouw Gwenny De Vroe: Minister, ik dank u voor het uitgebreid antwoord. Tot mijn spijt moet ik u zeggen dat het me zeker niet bevredigd heeft. Het plan van aanpak zonevreemde bossen wordt al aangekondigd sinds 2009. Ik heb het nog altijd niet gezien. Ik heb er nu naar gevraagd en ik heb het nog altijd niet gekregen. We hebben hier opnieuw een heel uitgebreid antwoord gekregen, zoals we altijd van u krijgen, maar ik zou eens gewoon graag dat plan van aanpak krijgen, dat volledig doornemen, om dan uw beleid over die zonevreemde bossen eindelijk eens ten gronde te kunnen beoordelen. Ik zou dat liever vandaag dan morgen van u krijgen.

Ik zou nog een half uur kunnen praten over het feit dat ik teleurgesteld ben, maar ik zal nu inhoudelijk blijven. Een van mijn vragen daarnet was de totale kostprijs die is geraamd om die zonevreemde bossen van bestemming te doen wijzigen. Ik weet niet of daar een berekening voor is gemaakt. Indien dat zo is, dan had ik graag de exacte raming gekend.

U zei op een bepaald moment dat de gemeenten dan maar een initiatief moeten nemen betreffende bepaalde bossen op hun grondgebied en dat dan het Vlaamse Gewest zou faciliteren. Ik denk dat ik dat goed heb begrepen. Een dossier dat bij mij onmiddellijk naar boven komt, is het Klinkaardbos. Ik weet niet of de collega's dat dossier kennen. Ik denk dat het ongeveer 140 hectare groot is. De gemeente had een ruimtelijk uitvoeringsplan opgemaakt, in 2009, denk ik. Het kan ook 2010 zijn geweest, maar het was toch zeker begin deze legislatuur. De gemeente had dus het initiatief genomen om een RUP op te maken voor dit zonevreemd bos. Het gaat over woonparkgebied. De Gemeentelijke Commissie voor Ruimtelijke Ordening (GECORO) ging unaniem akkoord. Iedereen was tevreden. Met dat RUP kon nu eindelijk eens een zonevreemd bos concreet in orde worden gebracht, en wat doet de Vlaamse Regering? Die keurt dat niet goed. Minister, ik weet het, ik ben weer bezig over de ruimtelijke ordening, maar dit is tenslotte een problematiek waarop u nu wordt

afgerekend. Ik begrijp dat dit ook een zaak is van uw collega-minister. U mag er gerust van zijn dat ik daar zeker ook vragen over zal stellen aan hem. Concreet, als minister Muyters dit dossier – of andere dossiers, maar dit is het enige dossier dat in me opkwam – op zijn bureau krijgt, neemt hij dan contact met u op? Dit is tenslotte een problematiek die bevoegdheidsoverschrijdend is. Waarom heeft de Vlaamse Regering dit niet goedgekeurd?

Ik zal het daarbij laten, maar dit is toch een heel concreet dossier waarin de Vlaamse Regering zonevreemd bos had kunnen regulariseren en bosbehoud had kunnen verwezenlijken. Waarom is dat destijds niet goedgekeurd? Zo zijn er allicht nog meer. Ik blijf teleurgesteld. Ik zou uw plan van aanpak zo snel mogelijk willen krijgen. Misschien kunt u op die manier eindelijk mijn teleurstelling wegnemen.

De voorzitter: Mevrouw De Vroe, ik dacht dat de minister de cijfers met betrekking tot de kostprijs van de bestemmingswijziging al had genoemd. De heer Peeters heeft er immers een kanttekening bij gemaakt.

De heer Martens heeft het woord.

De heer Bart Martens: Minister, u zegt niet te hebben stilgezeten. U wijst erop dat u het Boscompensatiefonds hebt opengesteld voor lokale besturen, dat u werk maakt van die stadsrandbossen, dat u voor de eerste keer de zonevreemde bossen in kaart hebt gebracht en dat u werk maakt van de Boswijzer. Ik overloop dat rijtje eens. Ik heb begrepen dat de Boswijzer nog eens ten gronde zal worden toegelicht in deze commissie. Dat is natuurlijk vooral een foto van waar er vandaag bosontwikkelingen zijn, maar ik stel voor dat we dit voorbehouden voor de discussie die u ook had aangekondigd in deze commissie en die we zullen voeren wanneer die Boswijzer rijp en klaar is.

Er zijn echter de andere punten. Het feit dat het Boscompensatiefonds is opengesteld, is het gevolg van een amendement dat ik vorige legislatuur zelf nog had ingediend op het Bosdecreet. Ik denk dat u dat amendement ook nog mee hebt ondersteund. Jaren na het inschrijven daarvan in het Bosdecreet, is dat eindelijk uitgevoerd. Goed, beter laat dan nooit. We zijn er blij mee dat er eindelijk iets gebeurt met die slapende middelen die in dat fonds zaten.

Wat de stadsrandbossen betreft, herinner ik me dat er eind vorige legislatuur een gewestelijk ruimtelijk uitvoeringsplan voor de afbakening van het grootstedelijk gebied Antwerpen was, waarin ook dat stadsrandbos voor Antwerpen in se al vervat was. Omdat er ter zake nog wat punten en komma's fout zaten, is toen beslist dat eruit te halen, maar ondertussen zijn we vijf jaar verder en moet ik gewoon vaststellen dat er geeneens een plenaire vergadering heeft plaatsgevonden met betrekking tot het ruimtelijk uitvoeringsplan voor het inkleuren van het stadsrandbos voor Antwerpen. Ik vind dat erg frustrerend. Er was immers al heel veel beleidsvoorbereidend werk uitgevoerd. Ik dacht dat dit dossier volledig klaar was, maar jaren na dato hebben we nog niet eens een plenaire vergadering gezien voor een nieuwe ruimtelijk uitvoeringsplan voor dat stadsrandbos. Minister, dat is niet alleen uw verantwoordelijkheid. Het is misschien niet eens uw verantwoordelijkheid, maar het is toch die van de Vlaamse Regering, en ik blijf wat dat betreft toch serieus op mijn honger.

Dat voor het eerst de waardevolle zonevreemde bossen in kaart zouden zijn gebracht, klopt al evenmin. Ik verwijs naar de studie van maart 2003 die werd uitgevoerd door het toenmalige Instituut voor Bosbouw en Wildbeheer. Dat is een studie van Anja Leyman en Kris Vandekerckhove, getiteld 'Opstellen van een rangorde voor gewestplanwijzigingen van zonevreemde bossen'. Dat is tien jaar geleden. Toen was al prachtig werk opgeleverd. Met dat opgeleverde studiemateriaal had men op zijn minst al de meest waardevolle en meest bedreigde zonevreemde bossen kunnen herbestemmen. Ik stel gewoon vast dat het tien jaar later is en dat die studie nog eens dunnetjes is overgedaan. Laten we hopen dat die ondertussen beter is.

Men mag echter niet doen uitschijnen dat er geen materiaal op tafel lag om al gewestplanwijzigingen en ruimtelijke herbestemmingen op gang te brengen voor de meest bedreigde en meest kwetsbare zonevreemde bossen. Ik stel gewoon ook vast dat, van de 10.000 hectare aan bijkomend bosgebied die al in 1997 in het Ruimtelijke Structuurplan Vlaanderen was aangekondigd en in principe tegen 2007 moest zijn verwezenlijkt, er slechts 2000 hectare is gerealiseerd. Slechts 20 à 22 procent is gerealiseerd. Men sleept wat dit betreft dus duidelijk met de voeten.

Minister, ik wijs u niet alleen met de vinger, maar ook uw collega bevoegd voor de ruimtelijke ordening. Dit gaat veel te traag. Zowel de herbestemming van de zonevreemde bossen als de uitbreiding van ons bosareaal zit helemaal niet op koers. Ter zake krijgen we niet opgeleverd wat we in het regeerakkoord hadden afgesproken. Ik vind dat serieus frustrerend.

In afwachting van de ruimtelijke herbestemming van die meest bedreigde en meest kwetsbare bossen had men inderdaad ook al een aantal bewarende maatregelen kunnen nemen. Ik heb u gevraagd welke bewarende maatregelen er worden genomen. Ik heb daar geen antwoord op gekregen. Het lijkt me echter dat we dergelijke maatregelen toch in stelling zouden kunnen brengen, door middel van een aantal onderrichtingen aan het ANB in het kader van de adviesverlening, of door middel van een aantal instrumenten die we nu in stelling brengen in het Landinrichtingsdecreet. We moeten immers voorkomen dat, indien grondeigenaars of grondbeheerders er weet van hebben dat hun zonevreemde bossen in die toplaag liggen, ze de tactiek van de gekapte bomen – dus niet van de verschroeide aarde – gaan toepassen om een daadwerkelijke herbestemming op termijn te voorkomen. Dat moeten we absoluut vermijden. Die vraag naar bewarende maatregelen is dus zeer legitiem en verdient een antwoord.

De slotsom is de volgende: als we niet oppassen, is dit een verloren legislatuur wat het herbestemmen van zonevreemde bossen betreft. U bent nu klaar met uw toplaag, maar als de ruimtelijke herbestemming van die meest bedreigde en meest waardevolle bossen nu nog in gang moet worden gezet, via ruimtelijke processen, dus eerst met een plan-MER, en dan met een gewestelijke ruimtelijk uitvoeringsplan en dergelijke meer, dan kan die oefening nooit nog in deze legislatuur tot resultaten leiden. In dat licht heb ik het gevoel dat men deze problematiek gewoon over de grens van de legislatuur heeft getild, en dat we eigenlijk even ver staan als tien jaar geleden, toen de studie voor het opstellen van een rangorde voor gewestplanwijzigingen van zonevreemde bossen al klaar was.

De voorzitter: Mevrouw Eerlingen heeft het woord.

Mevrouw Tine Eerlingen: Minister, ik dank u voor uw uitvoerige antwoord. U stelt dat twee derde van de oppervlakte eigenlijk in woonzone en industriegebied ligt, waar geen ontheffing moet worden gegeven. Dat is nu net ook het probleem. Dat is eigenlijk nog altijd bedreigd. Er mag worden gekapt. Daarom moeten er maatregelen worden genomen. U speelt daarbij de bal door naar Ruimtelijke Ordening. Ik zeg net dat niet alles per se hoeft te worden herbestemd. In bepaalde gevallen kan dat misschien wel een oplossing zijn, maar ik denk niet dat dit voor alles nodig is. Als herbestemming volgens u echter de oplossing is, hebt u ondertussen dan al concreet een lijst voorgelegd aan minister Muylers met de meest bedreigde bossen die een andere bestemming zouden moeten krijgen? Bent u concreet met hem aan tafel gaan zitten om echt een lijst te maken van bossen die eerst moeten worden herbestemd? Het is immers gemakkelijk om te zeggen dat er een nieuwe bestemming moet worden gegeven, maar daar moet natuurlijk concreet iets tegenover worden gesteld. Er is sprake van een pingpongspel, maar ik vind dat er duidelijk keuzes moeten worden gemaakt, dat er duidelijk werk van moet worden gemaakt.

Op middellange termijn ziet u een decreetswijziging als oplossing, omdat die op korte termijn natuurlijk nog niet haalbaar is. Daarnaast ziet u als enige mogelijkheid voor actie op korte termijn het bijstellen van die interne richtlijn. Nu, die mogelijkheid bestaat al zeer lang. Waarom hebt u dit tot nu toe dan nog niet aangescherpt?

Er is al verwezen naar de adviesplicht voor het kappen op andere terreinen, zoals woongebieden en industriegebieden. Er is een adviesplicht van ANB, en dus kunnen zij daar ook hun rol spelen en strenger toezien. Misschien zijn dat ook mogelijkheden die bekeken moeten worden.

Er moet in elk geval op korte termijn een oplossing gevonden worden, zodat die bossen niet meer gekapt worden.

De voorzitter: Minister Schauvliege heeft het woord.

Minister Joke Schauvliege: Collega's, ik wil eerst en vooral verwijzen naar het regeerakkoord. Er is binnen deze meerderheid een beslissing genomen, mijnheer Martens, mevrouw Eerlingen. Het regeerakkoord stelt duidelijk dat we de bossen in kaart brengen en herbestemmen waar dat nodig is.

Ik hoop, collega's, dat iedereen goed beseft wat hij of zij hier vraagt. Hoor ik het goed dat de keuze van een aantal mensen in deze commissie is dat op industriegebied en in woonzones waar zonevreemde bossen gelegen zijn, er niets meer kan gebeuren en mensen die bijvoorbeeld een stuk bouwgrond hebben gekocht, nooit meer kunnen bouwen op dat stuk grond en er ook geen vergoeding voor krijgen? Ik vrees dat dat zeer ver gaat. Ik vind dat een heel communistisch idee. Toch hoor ik over de partijgrenzen heen iets opgaan in die richting.

We hebben de ruimtelijke ordening net om ervoor te zorgen dat mensen via een herbestemming vergoed kunnen worden voor het feit dat er een andere bestemming komt van die gebieden. Ik vind het zeer verregaand om zomaar van bovenaf te zeggen dat er bewarende maatregelen worden genomen, dat er niets meer kan gebeuren op dat stuk bouwgrond of industriegebied, omdat er een zonevreemd bos op staat.

In sommige gevallen zal dat inderdaad zo zijn. Dan moeten we het herbestemmen en kunnen mensen ook vergoed worden. Daar ben ik het mee eens. Die instrumenten zijn er. Het is ook zo opgenomen in het regeerakkoord. Maar hier vragen dat er van vandaag op morgen niets meer gebouwd mag worden, zonder vergoeding, gaat bijzonder ver. Ik hoop dat men goed beseft wat men gezegd heeft.

Het is soms ook een valse discussie, collega's. U moet weten dat er voor onze natuurdoelstellingen en onze instandhoudingsdoelstellingen ook in de toekomst nog heel veel bos gekapt zal moeten worden. Wij hebben heel veel heide, braak terrein, voor bepaalde habitats aangemeld bij Europa. Daar wordt dus massaal voor gekapt in natuurgebied. Dat wordt nooit meegenomen in de discussie over ontbossing, collega Martens, maar het gebeurt wel massaal. En dat moet ook, om de instandhoudingsdoelstellingen te kunnen realiseren.

Dat maakt ook dat, als er ander bos bij moet komen, je ergens een nieuwe ruimteclaim moet leggen. Het probleem is dat Vlaanderen niet groot is en dat iedereen naar dat overblijvende stukje grond zit te kijken en dat iedereen vindt dat hij of zij daar recht op heeft. We moeten dat meenemen in de discussie. Daarom is het luikje 'Ruimtelijke Ordening' daar ook heel belangrijk.

Er zijn verder nog vragen gesteld over het faciliteren en zo meer. De bedoeling is dat er meer houvast is voor de lokale besturen. Ook een lokaal draagvlak is belangrijk. Als dat er is, kan er ook iets gebeuren. Het is lastig om zomaar radicaal tegen een lokaal draagvlak in te gaan.

Mevrouw Eerlingen, u hebt mijn woorden verkeerd geïnterpreteerd, maar misschien heb ik mij niet goed uitgedrukt. Wij beoordelen al streng als we een ontheffing moeten geven. U moet weten dat er weinig ontheffingen worden gegeven. In 2012 is maar voor 44 hectare een ontheffing gegeven. We waren dus al streng, maar zullen er bij die heel waardevolle bossen nog extra op toezien dat er een goede toets gebeurt, dat echt bekeken wordt of er geen alternatieven zijn. Op die manier zal de beoordeling dus nog strenger zijn. Dat is een maatregel die wij op dit moment willen nemen.

Het is gemakkelijk om te zeggen dat er op die 60.000 hectare niets meer mag gebeuren, maar veel mensen in deze zaal zouden dan de eersten zijn om te zeggen dat dat toch wel erg is, als ze iemand kennen die daar een bouwvergunning voor vraagt en daarover komt protesteren.

Ik wil ook waarschuwen voor het perverse effect dat niemand nog een bos zal toelaten op een braakliggend terrein in industriegebied of woonzone. Men zal niets meer spontaan laten groeien, omdat men weet dat men er later geen vergunning meer voor zal krijgen. Ik ken heel wat braakliggende industrieterreinen met bossen op, doordat ze een tijdlang niet gebruikt zijn. Als wij ervoor zorgen dat er een soort communistische onteigening komt van al die terreinen, zonder vergoeding, en alles gaan claimen als bos, dan geef ik u op een blaadje dat er nergens nog spontaan een bos zal ontstaan, en er dus nog veel minder bossen zullen zijn in Vlaanderen. Ik hoop dat u ook eens nadenkt over dat effect.

De voorzitter: De heer Peeters heeft het woord.

De heer Dirk Peeters: Minister, u hebt mij niet goed begrepen. Ik heb het gehad over de 20.000 hectare waardevolste bossen. Ik heb nooit voorgesteld om vanaf morgen een kapverbod in te stellen voor die 60.000 hectare. Ik heb gesproken over een bewarende maatregel, in afwachting van verder decretaal werk. Daarin kan dan sprake zijn van herbestemming en schadevergoeding. Maar de eerste stap die gezet kan worden, is een kapverbod als bewarende maatregel. Ik verwijs naar de methodiek van het Duinendecreet. We hebben dat hier in Vlaanderen dus nog al eens gedaan.

U verwijst naar de kappingen in natuurgebied. Dat is terecht. Ik weet dat ook. Maar dat gaat meestal over jongedennenaanplant, over Corsicaanse den, over mijnhout. Daar kappen we geen bossen van twee- of driehonderd jaar oud. Er wordt geen Ferrarisbos gekapt om heide te herstellen. Dat zijn twee totaal verschillende zaken.

De voorzitter: Mevrouw De Vroe heeft het woord.

Mevrouw Gwenny De Vroe: Minister, ik heb nog geen antwoord gekregen op de vraag of u over een raming van de kosten van de planschade beschikt. Ik zou dit graag weten.

Ik heb daarnet het dossier van het Klinkaardbos aangehaald. De gemeenteraad heeft het RUP goedgekeurd. De GECORO heeft unaniem ingestemd met het voornemen het woonparkgebied tot groengebied om te vormen. Het gaat dan, voor alle duidelijkheid, om bos. Dit dossier komt bij de Vlaamse Regering terecht. Daar volgt geen goedkeuring. Volgens de minister is er geen lokaal draagvlak. Zij wil hier niet tegen ingaan.

Ik heb dit even opgezocht. Daarnet heb ik het spontaan vermeld, maar ondertussen heb ik een artikel in De Gazet van Antwerpen gevonden waarin staat dat de gemeenteraad het RUP heeft goedgekeurd en dat de GECORO het RUP unaniem heeft goedgekeurd. Blijkbaar is er met betrekking tot dit dossier toch een zeker draagvlak.

Minister, ik vraag me af waarom de Vlaamse Regering dit niet heeft goedgekeurd. Op die manier had u immers al een zonevreemd bos tot groengebied kunnen omvormen.

De voorzitter: De heer Martens heeft het woord.

De heer Bart Martens: Volgens mij zitten hier geen communisten aan de tafel. Niemand wil de ontwikkelingsrechten van wie dan ook beknotten en niemand heeft hier tegen vergoedingen en dergelijke gepleit.

Ik stel gewoon vast dat we er in de operatie met betrekking tot de signaalgebieden, de gebieden met harde bestemmingen in overstromingsgevoelige gebieden, in zijn geslaagd een hele filosofie en methodologie te ontwikkelen inzake herbestemming en bewarende maatregelen die ertoe leiden dat het waterbergend vermogen ondertussen niet afneemt. We hebben in dat verband ook heel duidelijk verwezen naar nieuwe instrumenten die we kunnen ontwikkelen om op een meer budgetneutrale wijze aan planologische ruil te doen. Indien dat

in dat verband kan gebeuren, zie ik niet in waarom dat niet zou kunnen voor onze ecologisch meest waardevolle en bedreigde zonevreemde bossen.

Minister, in welke mate bent u bereid de nieuwe instrumenten die we ten gevolge van het Landinrichtingsdecreet zullen ontwikkelen, zoals een herverkaveling bij kracht van wet, de planologische ruil en dergelijke, ook met betrekking tot de problematiek van de zonevreemde bossen toe te passen?

Dat betekent niet dat nergens nog iets mogelijk mag zijn en dat mensen op wier bouwperceel per ongeluk een boom staat, in hun ontwikkelingsmogelijkheden moeten worden beknot. Ik bedoel enkel dat we over een instrumentarium beschikken om hier op een planmatige wijze mee om te gaan. Die manier van werken doet recht aan iedereen die eigenaar van een dergelijk perceel is en aan onze beschermingsopdracht met betrekking tot de meest ecologische bosgebieden, die we niet zomaar kunnen vervangen of door middel van herplanting op een andere plaats uitruilen.

Ik heb begrepen dat de studies op de website van het Agentschap voor Natuur en Bos staan. Ik zal eens goed nagaan wat die toplaag nu precies inhoudt en in welke mate dit alles verschilt van de studie die tien jaar geleden is uitgevoerd. Ik zal ook nakijken wat de beslissingsboom inhoudt. Ik hoop in elk geval dat u geen kapvergunning voor die beslissingsboom zult afleveren.

De voorzitter: Mevrouw De Vroe heeft het woord.

Mevrouw Gwenny De Vroe: Minister, u hebt mijn vraag over het plan van aanpak nog niet beantwoord. Wanneer zal ik dat mogen ontvangen?

De voorzitter: Mevrouw Eerlingen heeft het woord.

Mevrouw Tine Eerlingen: Minister, u trekt het hier wat op flessen. Volgens u kent iedereen wel iemand die eigenaar is van een woongebied waarop niet mag worden gekapt. Volgens mij gaat het hier niet over de individuele kleinere percelen. Iemand moet al over meer dan een hectare grond beschikken om hieronder te vallen. Bovendien hebben we het hier over de ecologisch echt meest waardevolle bossen en niet over de minder waardevolle bossen. Volgens mij moeten we dat onderscheid maken. Het ANB moet beoordelen of een bos al dan niet zeer waardevol is en mag niet automatisch weigeren of toestaan dat er wordt gekapt. Dat lijkt me zeer belangrijk.

Er moet strikt worden opgetreden. In afwachting van bijkomende maatregelen en van een decreet moeten we op korte termijn voorzichtig met die bossen omspringen. Er mag niet nog meer bos verdwijnen.

De voorzitter: Minister Schauvliege heeft het woord.

Minister Joke Schauvliege: Mevrouw De Vroe, ik heb de tarieven daarnet allemaal overlopen. Ik wil dat nog wel eens herhalen. We hebben dat berekend. De gemiddelde prijs van een perceel bouwgrond bedraagt 1.650.000 euro per hectare. De totale oppervlakte van de zonevreemde bossen die tot de meest waardevolle bossen gelegen in de bestemmingscategorie wonen behoren, bedraagt 6262 hectare. We rekenen uiteraard niet de volle pot aan. We nemen slechts 1 procent van die 1,6 miljoen euro. Meestal wordt de planschade op die manier berekend. Dat we maar 1 procent nemen, toont aan dat we zeker niet overdrijven. Dit brengt ons op een effectieve kostprijs van 103 miljoen euro.

U hebt ook naar het plan van aanpak gevraagd. Volgens mij heb ik dat net toegelicht. In eerste instantie zullen we nog strikter toezicht uitoefenen. In tweede instantie zullen we, zoals ook in het Vlaams regeerakkoord staat, nagaan waar het nodig is tot een herbestemming over te gaan. De beslissingsboom, die is opgenomen in het rapport dat op de website is verschenen, vormt een onderdeel van het plan van aanpak.

Ik wil nog eens vermelden dat het grootste gedeelte van die 20.000 hectare aan meest waardevolle en meest bedreigde bossen in harde bestemmingen, zoals industrieterreinen en woonzones, zijn gelegen. We grijpen op dat vlak rechtstreeks in. Het lijkt me nodig een planologisch initiatief te nemen. We moeten ervoor zorgen dat de bestaande instrumenten ook worden gehanteerd. Mensen moeten met betrekking tot hun eigendommen rechtszekerheid krijgen.

Mevrouw Gwenny De Vroe: Ik zou nog graag een antwoord krijgen op mijn vraag over het Klinkaardbos.

Minister Joke Schauvliege: Dat is heel concreet dossier. Het gaat in feite zuiver om de ruimtelijke ordening. Dat dossier is dus niet op de tafel van de Vlaamse Regering beland. Die bevoegdheid is aan de minister van Ruimtelijke Ordening gedelegeerd.

Mevrouw Gwenny De Vroe: Minister, u bent allicht destijds bij die beslissing betrokken geweest.

Mevrouw Tine Eerlingen: Minister, bestaan er kaarten van die we kunnen krijgen?

Minister Joke Schauvliege: Het rapport is er. De verfijning is nu bezig, en dan zijn die kaarten beschikbaar. Zodra die kaarten er zijn, kunnen we die beschikbaar stellen, maar ik wil er ook wel voorzichtig mee zijn. Als die kaarten aan iedereen publiek worden gemaakt, zit iedereen te kijken naar het perceeltje dat hij of zij heeft, of naar het terrein waar hij onderdeel van uitmaakt. Dan zouden we het effect kunnen hebben waar de heer Martens naar verwijst. Daarom ben ik voorzichtig met plannetjes. Maar als die er zijn, kan ik dat wel aan het parlement overmaken, maar ik wil vragen om daar voorzichtig mee te zijn.

De voorzitter: De vragen om uitleg zijn afgehandeld.

■

Vraag om uitleg van de heer Bart Martens tot mevrouw Joke Schauvliege, Vlaams minister van Leefmilieu, Natuur en Cultuur, over de stand van zaken betreffende het samenwerkingsakkoord over het stookolietankfonds - 2291 (2012-2013)

De voorzitter: De heer Martens heeft het woord.

De heer Bart Martens: Minister, dit is een opvolgingsvraag omdat we het in deze commissie al verschillende keren hebben gehad over deze problematiek. Voor het eerst was er voor het zomerreces licht aan het eind van de tunnel, omdat u op 7 mei op vragen om uitleg van mevrouw De Vroe en mezelf antwoordde dat er op 18 april 2013 een principieel akkoord werd bereikt tussen de federale overheid en de gewesten over de oprichting van het stookolietankfonds, dat zou bijdragen in saneringskosten van particulieren die worden getroffen door een verontreiniging door lekkende stookolietanks. In dat principeakkoord zou men overeengekomen zijn dat men de overschotten van het Bodemsaneringsfonds voor tankstations (BOFAS), dat ooit is opgericht om de saneringskosten te dragen van bodemverontreiniging van tankstations, als startfinanciering zou aanwenden om het fonds te financieren dat zou bijdragen in de saneringskosten van particulieren die met lekkende stookolietanks worden geconfronteerd.

Minister, u zou een en ander officieel bekrachtigen op de Interministeriële Conferentie Leefmilieu van 30 mei. U stelde dat het samenwerkingsakkoord spoedig zou kunnen worden opgemaakt en overleg met de sector zou worden opgestart. Zowel de Federale Regering als de gewesten gaven reeds aan de wetgevingsprocedure nog deze legislatuur te willen afronden. U gaf ook te kennen op korte termijn tot een oplossing te willen komen en de nodige wetgeving tegen het einde van de legislatuur klaar te hebben. Een strakke timing is dan ook essentieel, want elke dag worden nieuwe gevallen bekend van particulieren die met die problemen worden geconfronteerd, of zijn er particulieren die al langer met dat probleem

zitten, maar niet weten in welke mate het stookolietankfonds met terugwerkende kracht op hun geval van toepassing zal zijn, en zal bijdragen.

Minister, werd er op de Interministeriële Conferentie Leefmilieu van 30 mei effectief een akkoord bereikt over de oprichting van het stookolietankfonds? Wat is de stand van zaken in de wijziging van het BOFAS-samenwerkingsakkoord? Moet naast het gewijzigd BOFAS-samenwerkingsakkoord nog een apart samenwerkingsakkoord worden opgemaakt voor het stookolietankfonds? Hoever staat het daarmee? Kunt u ondertussen meer duidelijkheid verschaffen over de praktische aspecten van het stookolietankfonds? Wanneer gaat het van start, wie heeft er allemaal recht op een financiële bijdrage? Wat is de mate van retroactiviteit? Tot welke datum gaat dit fonds terug? Wat is de hoogte van de bijdrage? Welke eventuele andere voorwaarden zullen er worden gesteld aan particuliere gevallen om van een bijdrage van dat fonds te genieten? In de vorige jaren was het daarop stukgelopen. De bijdrage van de sector was afhankelijk gemaakt van het blijven stoken met stookolie.

Minister, hoe zit het met de vastgestelde verontreinigingen of met verontreinigingen die in tussentijd zouden worden vastgesteld? Wat gebeurt er vandaag met nieuwe overdrachten van bodems die via lekkende stookolietanks zijn verontreinigd? Wanneer verwacht u een ontwerp van decreet tot bekrachtiging van de samenwerkingsakkoorden klaar te hebben?

De voorzitter: Mevrouw De Vroe heeft het woord.

Mevrouw Gwenny De Vroe: Minister, we hebben op 7 mei uw antwoord gekregen. Ik denk dat u toen zei dat er witte rook was. We waren allemaal heel blij dat er eindelijk een akkoord was bereikt over het stookolietankfonds. Na die vraag heb ik hierover nog een schriftelijke vraag gesteld op 24 mei. Ik heb toen de heer Martens gepolst over de interministeriële conferentie. Minister, u antwoordde toen dat de opdracht was gegeven om een ontwerp van samenwerkingsakkoord op te stellen tegen uiterlijk eind juni. Ondertussen is het begin oktober. Ik ben heel benieuwd wat u hierop zult antwoorden.

Minister, is het mogelijk een definitieve versie of eventueel het ontwerp van die samenwerkingsovereenkomst over te maken? Ik vraag u met andere woorden naar de stand van zaken van dit dossier, wat de modaliteiten zijn en of er eventueel nog knelpunten zijn.

De voorzitter: De heer Sanctorum heeft het woord.

De heer Hermes Sanctorum: Alle fracties in deze commissie hebben dit thema al aangekaart via vragen om uitleg enzovoort. De bezorgdheid is groot. Het samenwerkingsakkoord zal er ondertussen wel zijn, neem ik aan. Maar ik ben vooral benieuwd naar de voorwaarden. Hoeveel middelen zullen er beschikbaar zijn? Over hoeveel gevallen gaat het? Heeft men al zicht op wie allemaal in aanmerking zal komen? Hoe ver kan men teruggaan in de geschiedenis? Ik had graag iets meer details en een plan van aanpak, zodat er wat meer perspectief kan ontstaan voor de mensen die worden geconfronteerd met die stookolieproblematiek.

De voorzitter: Mevrouw Eerlingen heeft het woord.

Mevrouw Tine Eerlingen: Ook mijn fractie heeft hierover in het verleden vragen gesteld. Ik zou ook graag weten hoe dit verder concreet zal worden aangepakt. Ik veronderstel dat het Vlaams stookolietankfonds, dat ooit naar voren werd geschoven als een mogelijke oplossing voor het geval het op federaal niveau niet in orde zou komen, nu op een zijspoor wordt gezet en dat daarop niet verder zal worden ingegaan. Ik hoop dus dat u zult zeggen dat met het samenwerkingsakkoord alles in orde zal komen en dat de mensen er binnenkort gebruik van zullen kunnen maken.

De voorzitter: Minister Schauvliege heeft het woord.

Minister Joke Schauvliege: Collega's, er is een akkoord bereikt op de Interministeriële Conferentie Leefmilieu. Er is ook een koppeling tussen de dossiers van BOFAS en het stookolietankfonds. Er werd voor gekozen om een nieuw samenwerkingsakkoord op te

stellen, dat enerzijds het bestaande samenwerkingsakkoord vervangt en anderzijds nieuwe artikels invoegt voor de regeling van het stookolietankfonds. De timing voor beide dossiers loopt parallel.

Op 19 juli 2013 is het ontwerp-samenwerkingsakkoord, samen met het daarbij horende instemmingsdecreet, een eerste maal principieel goedgekeurd door de Vlaamse Regering. Dit gebeurde met het oog op de adviesvraag bij de Sociaal-Economische Raad van Vlaanderen (SERV), de Milieu- en Natuurraad van Vlaanderen (Minaraad) en de Raad van State. Er wordt verwacht dat in oktober 2013, na goedkeuring in de federale en de gewestregeringen en na ondertekening van het ontwerp-samenwerkingsakkoord, het advies aan de Raad van State gevraagd zal worden. Na dit advies en na definitieve goedkeuring in de federale en de gewestregeringen kan het instemmingsdecreet voor het samenwerkingsakkoord bij het Vlaams Parlement ingediend worden.

De definitieve goedkeuring door de respectieve parlementen wordt nog tijdens deze legislatuur beoogd. Als het u, geachte collega's, belijft, natuurlijk. Nadien kan een organisatie de erkenning als stookolietankfonds aanvragen, zodat dit fonds begin 2015 operationeel kan worden.

De principes omvatten de oprichting van een curatief fonds, dat in de toekomst gekoppeld zal zijn aan een verzekeringsmechanisme. Elke eigenaar/gebruiker/exploitant van een gasolietank voor verwarming van gebouwen die kan aantonen dat er een vermoeden van bodemverontreiniging is waarvoor verdere maatregelen nodig zijn, kan een aanvraag tot tegemoetkoming indienen binnen een aanmeldingsperiode van drie jaar. Er wordt een onderscheid gemaakt tussen gasolietanks voor verwarming van gebouwen met een woonfunctie en van gebouwen met een andere dan een woonfunctie. Er wordt prioriteit gegeven aan de tegemoetkoming voor bodemverontreiniging van gasolietanks voor verwarming van gebouwen met een woonfunctie, dus voor de gewone burger. Verder is er een onderscheid in de hoogte van de franchise tussen stookoliegebruikers en hen die overschakelen op een andere energiebron. Daarnaast kan een eigenaar/gebruiker/exploitant van een gasolietank voor al uitgevoerde of minimaal opgestarte bodemsanering binnen de drie jaar een aanvraag indienen voor een curatieve tegemoetkoming bij wijze van overgangsmaatregel, dus met retroactiviteit.

Intussen behandelt de Openbare Vlaamse Afvalstoffenmaatschappij (OVAM) de ingediende dossiers in functie van milieuprioriteit. In geval van hoge urgentie of bij onmiddellijk gevaar voor mens of milieu kunnen er voorzorgsmaatregelen worden opgelegd en uitgevoerd.

De huidige regelgeving inzake de overdracht van gronden blijft onverminderd van kracht.

Ik heb al gezegd dat het voorontwerp van decreet al op 19 juli 2013 principieel goedgekeurd werd door de Vlaamse Regering. Afhankelijk van de beslissingen in de verschillende regeringen, zal het worden ingediend in het Vlaams Parlement.

Collega's, er is dus eindelijk een doorbraak in dit dossier. Ik denk dat dat zeer goed nieuws is.

De voorzitter: De heer Martens heeft het woord.

De heer Bart Martens: Minister, het is goed om weten dat dit niet is stilgefallen. Misschien is het een goede zaak dat men zo snel mogelijk de tekst van het ontwerp-samenwerkingsakkoord aan de leden van de commissie kan bezorgen, zoals dat ook is gebeurd voor het ontwerp-milieubeleidsvereenkomst. Het is belangrijk dat het parlement daar nog in een vroeg stadium inzage in kan krijgen. Als ik u goed beluister, denk ik dat het goed in elkaar steekt en dat al onze bekommernissen worden ingelost. Er wordt retroactiviteit toegekend, en er zijn geen voorwaarden die stellen dat gezinnen die van dat fonds gebruik willen maken, met stookolie blijven verwarmen. Voor gezinnen die een lekkende stookolietank hebben, is het interessant dat ze op een andere warmtebron kunnen overschakelen, bij voorkeur een warmtepomp of iets dergelijks. We mogen de stap naar een

meer milieuvriendelijke verwarmingswijze voor die gezinnen niet afsnijden of bemoeilijken. Ik kijk dus uit naar de ontwerpteksten voor het samenwerkingsakkoord en ik ga ervan uit dat we ze snel aan alle leden van deze commissie kunnen bezorgen.

De voorzitter: Mevrouw De Vroe heeft het woord.

Mevrouw Gwenny De Vroe: Minister, ik kijk ook uit naar het ontwerp-samenwerkingsakkoord. Het is een goede zaak dat er eindelijk iets concreets op tafel ligt. Is er ook voor de dossiers die wij in de pers hebben leren kennen, een oplossing?

Minister Joke Schauvliege: Ja. Binnen de drie jaar kan er aanmelding worden gedaan van lopende dossiers. Die worden retroactief behandeld.

De voorzitter: De heer Sanctorum heeft het woord.

De heer Hermes Sanctorum: Minister, hoe gebeurt de financiering exact? Wordt dat nadien 100 procent terugbetaald? Of is er een vorm van prefinanciering?

Minister Joke Schauvliege: Er is een beperkte franchise. Er is een prefinanciering, die wordt terugbetaald. De franchise is beperkt. Er is in een prefinanciering voorzien, en er wordt terugbetaald. De franchise bedraagt 2000 euro voor de verwarming van gebouwen zonder woonfunctie en 1000 euro voor de verwarming van gebouwen met een woonfunctie. Voorts moet men meebetalen voor de beheerskosten, met een maximumbedrag van 500 euro wanneer er een woonfunctie is en 1500 euro wanneer die er niet is.

De heer Hermes Sanctorum: Men betaalt dus nooit meer dan 1500 euro.

De voorzitter: De vraag om uitleg is afgehandeld.

■

Vraag om uitleg van de heer Hermes Sanctorum tot mevrouw Joke Schauvliege, Vlaams minister van Leefmilieu, Natuur en Cultuur, over de invoering van lage-emissiezones in Vlaamse steden

- 2314 (2012-2013)

Vraag om uitleg van de heer Bart Martens tot mevrouw Joke Schauvliege, Vlaams minister van Leefmilieu, Natuur en Cultuur, over de stand van zaken omtrent een regelgevend kader voor lage-emissiezones

- 2322 (2012-2013)

Vraag om uitleg van mevrouw Gwenny De Vroe tot mevrouw Joke Schauvliege, Vlaams minister van Leefmilieu, Natuur en Cultuur, over de ban op vervuulende wagens uit steden

- 25 (2013-2014)

De voorzitter: De heer Sanctorum heeft het woord.

De heer Hermes Sanctorum: Voorzitter, minister, collega's, fijnstof is de grootste milieu-uitdaging in Vlaanderen, en in veel andere landen ook. De rapporten leren ons dat 8 procent van de ziekten in Vlaanderen een gevolg zijn van een brede waaier van milieufactoren. Drievierden van die ziektelast komt van fijnstof. Dat is een schatting, want de allerfijnste stof- en roetdeeltjes – elementary carbon – zullen in de loop van de jaren nog meer naar voren komen als factor van gezondheidsschade. De sense of urgency moet dus groot zijn.

In het verleden heb ik al enkele keren een vraag gesteld over de lage-emissiezones (LEZ's), zowel in de vorm van een vraag om uitleg als tijdens de begrotingsbesprekingen. Ik heb me steeds geërgerd aan de trage voortgang van de aanpak van het probleem. Ik ken de context en de mogelijke impact van maatregelen. U hebt geregeld gezegd dat de impact steeds lokaal is, en niet zozeer van invloed is op de globale uitstoot. Deels is dat waar. Maar in de steden worden heel veel mensen blootgesteld. Die blootstelling moet dus zo laag mogelijk worden

gehouden. Er leven daar vaak sociaal zwakkeren, die sowieso al meer in een schadelijke omgeving wonen.

LEZ's zijn dus een interessant instrument om de blootstelling aan schadelijke stoffen te verminderen. Daarover zijn veel studies gepubliceerd. Ik denk dan onder meer aan de studie die u zelf hebt besteld. Daaruit bleek dat in Antwerpen een LEZ zou zorgen voor tot maar liefst 20 procent minder roet in de lucht. Voor Leuven en Mechelen zou het om een afname met een derde gaan. Nadien zijn er bijkomende, gedetailleerde studies uitgevoerd. LEZ's kunnen dus wel degelijk een positieve impact op de gezondheid hebben. Toch stel ik vast dat de aanpak van het probleem erg traag verloopt. Tijdens de vorige begrotingsbesprekingen heb ik hetzelfde antwoord gekregen als het jaar ervoor. Toen werd verwezen naar een proefproject in Gent, en daar bleef het ook bij.

Inmiddels is de situatie toch wel wat veranderd. De stad Antwerpen voert de druk wat op, want de stad wil vanaf 2016 een LEZ realiseren. Op zich is dat positief, maar dat vereist toch verduidelijking. Antwerpen wil ook een bovenlokaal reglementair kader. Ik denk dat dit inderdaad noodzakelijk is. Straks zult u wellicht iets meer vertellen over wat de verantwoordelijkheid van Vlaanderen en de federale overheid is. Antwerpen is ook een voorstander van een automatische nummerplaatcontrole. Is dat volgens u de goede aanpak? Gent is geïnteresseerd in een LEZ, maar de stad wacht op de totstandkoming van het Vlaams kader. Hoe zit het met dat kader, en met de federale overheid? Dat zijn mijn voornaamste vragen. Ook Leuven is niet tegen een LEZ, maar ook die stad vraagt een reglementair kader van de Vlaamse overheid.

Wat is de stand van zaken met betrekking tot de invoering van lage-emissiezones in Vlaanderen? Welke timing wordt vooropgesteld om het Vlaams kader en de nodige reglementaire wijzigingen die een LEZ mogelijk moeten maken, te realiseren? Moet de stad Antwerpen voldoen aan een bovenlokaal kader of kan de stad op eigen houtje een LEZ invoeren? Ik neem aan dat dit laatste kan. Kunt u dat bevestigen? Wat is de bevoegdheidsverdeling tussen het federale en het Vlaamse niveau inzake LEZ's? Welke steden hebben u daarover al aangesproken, en welke steden worden door u aangesproken? Dat zijn belangrijke vragen. Ik veronderstel dat sommige steden kandidaat zijn voor een proefproject, of toch bij u informeren over de mogelijkheden om een LEZ te maken. Welke steden zijn dat? Neemt u actief contact op met de centrumsteden en eventueel ook met andere steden?

De voorzitter: De heer Martens heeft het woord.

De heer Bart Martens: Voorzitter, mijn vraag om uitleg gaat dus ook over het voornemen van de stad Antwerpen tot invoering van de milieuzone of lage-emissiezone, waartoe de meer vervuilende wagens – de oude diesels enzovoort – de toegang zou worden ontzegd.

Er is inderdaad nood aan een federaal en Vlaams kader om te vermijden dat elke stad op haar eigen manier, via eigen classificaties of herkenningssystemen zo'n lage-emissiezone gaat afbakenen.

Voor het zomerreces stelde mijn federale collega Karin Temmerman in het federaal parlement hierover nog een vraag aan staatssecretaris Wathélet, bevoegd voor mobiliteit. Hij stelde dat er op federaal niveau het best uniforme verkeersborden zouden moeten komen en dat er duidelijkheid zou moeten zijn over de classificatie van wagens, over welke klasse we moeten hanteren om beperkende maatregelen op te leggen voor de toegang tot dergelijke gebieden.

Het zijn vervolgens de steden en gemeenten die kunnen beslissen in welke zones ze de toegang voor de meer vervuilende wagens ontzeggen en met welke doelstellingen en timing.

Ook het Vlaamse Gewest is uiteraard betrokken partij. Het is het Vlaamse Gewest dat ervoor moet zorgen dat onze luchtkwaliteitsnormen worden gehaald enzovoort. Het moet steden

kunnen aanmoedigen om dergelijke zones in te voeren als dat nodig is om die luchtkwaliteitsnormen te bereiken. Uit het antwoord van staatssecretaris Wathélet op de vraag van mevrouw Temmerman heb ik begrepen dat u een dossier hebt overgemaakt over die lage-emissiezones. U bent daarover dus in contact met uw federale collega.

Minister, hebt u zicht op de specifieke bijdrage die de instelling van zo'n lage-emissiezone kan hebben op het bereiken van de luchtkwaliteitsdoelstellingen? Hoe verhoudt die bijdrage zich ten opzichte van mogelijke andere maatregelen zoals het auto-arm of autoluw maken van binnensteden enzovoort? Dat lijkt mij nuttige informatie voor andere steden die dergelijke lage-emissiezones overwegen.

Hoever staat u in uw overleg met uw federale collega bevoegd voor de mobiliteit? Komt er effectief op korte termijn een nieuwe definitie en een bijhorend verkeersbord in het verkeersreglement? Wat is de stand van zaken?

Heeft het Vlaamse Gewest de ambitie een voertuigclassificatie uit te werken? Indien ja, hebt u reeds een zicht op hoe die er zou kunnen uitzien? Welke parameters zullen we daarvoor gebruiken: euronormen, ecoscore, eventueel andere? Bestaat er een databank van wagens die achteraf een roetfilter hebben laten plaatsen? Ik begrijp dat men van vele wagens in het systeem van de Dienst voor Inschrijving van de Voertuigen (DIV) perfect weet tot welke euroklasse ze behoren en aan welke euronormen ze beantwoorden. Als ik het goed voorheb, is in diezelfde databank niet opgenomen welke wagen achteraf een retrofitroetfilter heeft laten plaatsen. Wordt eraan gewerkt om ook deze informatie in die databank in te schuiven?

Zal het Vlaamse Gewest een standaard uitwerken voor de controle en de certificering of labeling van de voertuigen? Zoals u weet, werkt men daartoe in Duitsland met een stickersysteem. In antwoord op een vraag om uitleg tijdens de commissievergadering van 27 juni 2011 stelde u daarover dat zelfs indien de verkeerswetgeving wordt aangepast om een verkeersbord voor lage-emissiezones af te bakenen, de handhaving van een lage-emissiezone een complex probleem blijft. Hoe zult u dat probleem aanpakken?

De voorzitter: Mevrouw De Vroe heeft het woord.

Mevrouw Gwenny De Vroe: Uiteraard sluit mijn vraag om uitleg aan bij de vragen van de twee vorige vraagstellers.

De situatie van Antwerpen en Gent is duidelijk geschetst door mijn collega's. Ik heb in de pers gelezen dat men in Gent niet gelooft in het Antwerps systeem van nummerplaatherkenning. Ik weet niet of dit in Leuven ook zo is. Minister, ik denk dat de heer Sanctorum daarnet dezelfde vraag stelde, maar kunt u eens duidelijk aangeven welke stad op welke manier interesse heeft om autoluw of autovrij te worden?

Collega's, er zijn ondertussen ook al tegenstemmen te horen. De automobilistenorganisaties VAB en Touring hebben zware kritiek op de aanpak in Antwerpen. Volgens hen zou die maatregel vooral senioren treffen die het minste aantal kilometers rijden. Bovendien zou deze maatregel volgens hen amper effect hebben op de vervuiling zolang de files op de ring niet worden aangepakt. Ook oldtimerliefhebbers hebben hun tegenstem laten horen. Zij maken zich wat zorgen voor hun hobby en hopen dat er voor hen een uitzondering gemaakt wordt.

Minister, de collega's hebben er daarnet ook al naar verwezen dat u met staatssecretaris voor Mobiliteit Wathélet zou hebben samengezeten. Ik vermoed dat u daar straks duidelijkheid over zult scheppen.

Minister, wat is de stand van zaken van het wetgevend kader? Is er overleg gepleegd met de federale collega én met de gewesten? Wat is het resultaat daarvan? Wat is de planning?

Eind vorig jaar hebt u verklaard zo snel mogelijk met het stadsbestuur van Gent te overleggen met betrekking tot een proefproject. Wat is de stand van zaken van dat overleg? Wat is de stand van zaken van het proefproject? Welke zijn de eventuele knelpunten?

Bent u voorstander van een uniform Vlaams systeem? Of zal elke stad haar eigen accenten mogen leggen?

Hoe staat u tegenover de kritiek van de verschillende organisaties, zoals ik die daarnet heb vermeld? Is volgens u de invoering van een lage-emissiezone een beter alternatief dan de roetfilterpremies waarvan tot vandaag nauwelijks gebruik werd gemaakt?

De voorzitter: Minister Schauvliege heeft het woord.

Minister Joke Schauvliege: Uit de cijfers van verschillende analyses van de jongste tien jaar blijkt dat de luchtkwaliteit in Vlaanderen beter wordt. De uitstoot van verontreinigende stoffen daalt.

We moeten dus nog bijkomende inspanningen leveren, daar is iedereen het over eens. We doen dat ook en we pakken het planmatig aan. We hebben het Vlaamse luchtkwaliteitsplan van 2012 en daar staan heel concrete maatregelen in, onder meer maatregelen met betrekking tot de mobiliteit. Een van die maatregelen houdt in dat via een stedelijk proefproject zal worden onderzocht hoe binnen Vlaanderen een uniform kader kan worden uitgewerkt voor de invoering van die lage-emissiezones. Wat nu gebeurt, past volledig in die planmatige aanpak in Vlaanderen.

Er is overleg geweest, onder meer begin dit jaar, met de steden Gent en Antwerpen over de praktische aspecten die verbonden zijn aan de invoering van die lage-emissiezones. Daaruit blijkt dat een proefproject niet zo evident was. De belangrijkste redenen waren de juridische elementen, omdat het gemakkelijk betwistbaar was, omdat de bordencombinatie niet evident was en natuurlijk ook wegens de handhaving, het ene vloeit uit het andere voort. Daarom is toen beslist om nog geen direct proefproject uit te voeren, maar om te werken aan een nieuw kader voor de lage-emissiezones.

Dit kader omvat een wetgevend luik, dat samen met de federale overheid moet worden gerealiseerd, en een aantal afspraken met de verschillende steden over de handhaving, de communicatie en de monitoring. We streven op die manier naar uniformiteit.

Het wetgevend luik valt hoofdzakelijk onder de bevoegdheid van mijn federale collega bevoegd voor de mobiliteit en omvat twee aspecten: de invoering van een nieuw verkeersbord in de verkeersreglementering en de overheveling van de handhavingsbevoegdheid naar de lokale overheden zodat steden zelf verantwoordelijk zijn voor de handhaving en er dus een prioriteit van kunnen maken. Mijn kabinet heeft ondertussen uiteraard overleg gehad met mijn federale collega. Ik heb begrepen dat er nog een tekening van het nieuwe verkeersbord moet worden gemaakt – u ziet dat men creatief is op federaal niveau. Zodra dat is gebeurd, zullen de ontwerp teksten met de andere gewesten worden besproken.

We hadden eerder al overleg met de andere gewesten over het principe, namelijk over de nood aan een nieuw wettelijk kader. Hierover is binnen de Interministeriële Conferentie Leefmilieu op 30 mei 2013 een akkoord bereikt. Qua timing wordt gerekend op een definitieve goedkeuring tegen begin 2014. Aansluitend zal op Vlaams niveau initiatief worden genomen om een oplossing te vinden voor de handhavingsbevoegdheid.

Ik wil onze lokale overheden een kader aanbieden dat het mogelijk maakt om een lage-emissiezone in te voeren, maar wel op een uniforme wijze. Ik meen dat iedereen het erover eens is dat het niet goed is om overal in Vlaanderen op verschillende manieren te werk te gaan. Naast de juridische aspecten zullen dus ook de mogelijkheid om vrijstellingen te verlenen, de manier van handhaven, monitoring en communicatie op een uniforme manier worden geregeld. Deze afspraken zullen worden vastgelegd in een convenant. We zijn volop bezig met het opstellen van de teksten en ze worden ook doorgesproken met de steden. De gesprekken verlopen constructief. Voorlopig beperken we ons tot de steden Gent en Antwerpen omdat ze voldoende omvang hebben en omdat ze zich er het beste toe lenen om

een lage-emissiezone in te voeren. Dit betekent uiteraard niet dat dit niet kan worden opengesteld voor andere steden indien ze vragende partij zijn.

Mijn administratie heeft een voertuigclassificatiesysteem uitgewerkt dat gebaseerd is op de Euronorm en waarbij ook een onderscheid wordt gemaakt tussen voertuigen met een diesel- of een benzinemotor. Op basis daarvan worden criteria uitgewerkt die ook in het ontwerp-KB voor de invoering van een nieuw verkeersbord, kunnen worden opgenomen.

Het gaat om de volgende criteria. Vanaf 2015 zijn dieselwagens enkel nog toegelaten in de zone als ze minimaal voldoen aan Euronorm 4 of Euronorm 3 met roetfilter. Benzine- en aardgaswagens zijn toegelaten vanaf Euronorm 1. Vanaf 2020 gelden strengere normen. Dieselwagens worden dan enkel nog toegelaten als ze minimaal voldoen aan Euronorm 5. Benzinewagens moeten voldoen aan Euronorm 2. Ten slotte worden vanaf 2025 de voorwaarden nog eens verstrengd. Dieselwagens moeten dan voldoen aan Euronorm 6, benzine- of aardgasvoertuigen aan Euronorm 3. Het gaat hierbij steeds om vracht- en personenwagens. Elektrische en plug-in hybride voertuigen worden vrijgesteld.

Voor voertuigen waarvan de Euronorm niet is vermeld, wordt de datum van eerste inschrijving als criterium gehanteerd. Voertuigen die achteraf een roetfilter hebben geïnstalleerd en die hiervoor een premie hebben gekregen, zijn opgenomen in een databank. Deze voertuigen moeten dus niet worden geregistreerd om dat aan te tonen.

Wat betreft de handhaving, gaat de voorkeur uit naar automatische controle omdat die sneller en makkelijker is. Automatische controle is veel effectiever dan manuele controle en fraude is moeilijker. Het systeem biedt bovendien mogelijke synergieën met andere toepassingen en vraagt minder inspanningen van de gebruikers. Een definitieve beslissing over de handhavingsmethode is nog niet genomen en moet nog in het convenant worden vastgelegd.

De kritiek dat enkel oudere wagens worden getroffen, is niet terecht. Het is niet zo dat mensen verplicht worden om een nieuwe en dus duurere wagen aan te schaffen om toegang te krijgen. Oudere benzinewagens zijn wel toegelaten, het zijn vooral de oudere dieselwagens die voor problemen kunnen zorgen, maar ze stoten veel schadelijk dieselroet uit.

Ik wil hierbij nog benadrukken dat deze maatregel in belangrijke mate de reductie van de uitstoot van schadelijke roetdeeltjes beoogt. Hierbij mogen we ook niet vergeten dat heel wat mensen er bijzonder gevoelig voor zijn. Het is geen alternatief voor de roetfilterpremie, beide ondersteunen elkaar. Door de invoering van lage-emissiezones ontstaat een extra stimulans om een roetfilter te installeren.

Er zijn verschillende studies voorhanden over de effectiviteit van die zones. Ze tonen aan dat er vooral een lokaal effect is, dat werd hier ook al besproken. De maatregel leidt tot een belangrijke reductie van de emissies: voor stikstofoxiden bedraagt de reductie 20 procent, voor PM_{2,5} en voor elementair koolstof loopt de reductie zelfs op tot 30 procent. Een reductie van de emissies helpt ons om de NEC-plafonds (National Emission Ceiling) die Europa ons oplegt, te halen, maar het effect is dus lokaal, niet algemeen.

De impact op verkeersgerelateerde concentraties is ook significant. Uit het recentste haalbaarheidsonderzoek van de stad Antwerpen blijkt bijvoorbeeld dat de impact op de NO₂-concentraties (stikstofdioxiden) tot 2 microgram per kubieke meter kan bedragen. Een reductie van de NO₂-concentraties met 2 microgram per kubieke meter kan lokaal het verschil betekenen tussen het al dan niet halen van de Europese grenswaarden. Het instellen van een lage-emissiezone heeft dus ook een impact op de roetdeeltjes en levert ook gezondheidswinst op.

We kennen ook de effecten van een aantal zones in het buitenland. Berlijn slaagde er bijvoorbeeld in om de concentraties met 20 procent te doen dalen. In verhouding tot autoluwe centra zie ik de invoering van een lage-emissiezone uiteraard als een aanvullende maatregel die kan worden ingevoerd, maar daarnaast moeten er uiteraard algemene maatregelen

genomen worden. Dit initiatief heeft tot doel om de uniforme invoering te verzekeren. Daar zijn we mee bezig. Er moeten uiteraard nog gesprekken komen met alle betrokken actoren. Mevrouw De Vroe, ik heb ook al alarmerende berichten gekregen over zwerfwagens en mobilhomes. Dat zijn terechte vragen. Die moeten worden opgenomen in de afspraak.

In sommige gevallen kunnen we misschien uitzonderingen toestaan. Dat moet nog in de convenanten worden besproken. Dat systeem moet uniform zijn over heel Vlaanderen.

De voorzitter: De heer Sanctorum heeft het woord.

De heer Hermes Sanctorum: Minister, u zit in een ambetante commissie. Alle fracties hadden kritiek op u. Maar ik wil hierbij gezegd hebben dat ik blij ben dat het kader in de maak is. Ik had soms de indruk dat we in cirkels bleven lopen.

Ik zou graag nog wat meer details kennen. De administratie heeft blijkbaar heel wat werk verricht, misschien kan dat ter beschikking worden gesteld van de commissie. Welk systeem zal worden ingevoerd? U sprak over de trap 2015 en 2020 en de Euronorm 3 plus roetfilter. Ik veronderstel dat er nog heel wat andere interessante details zijn.

Wat is de timing van het kader? Wat is de timing van het convenant? Wanneer zullen de steden een kant-en-klaar systeem kunnen invoeren?

Nummerplaatherkenning zal ongetwijfeld duur zijn. Dat lijkt uw voorkeur weg te dragen. Klopt dat? Hebt u enig idee hoeveel dat gaat kosten in een stad als Antwerpen of Gent?

Ik begrijp dat u Antwerpen en Gent hierover aanspreekt. Het zijn de twee grootste steden van Vlaanderen. Ik begrijp niet dat u er geen andere steden bij betreft. U hebt verwezen naar het studiewerk dat werd verricht naar uitstoot en blootstelling van fijn stof en roetdeeltjes. Leuven en Mechelen kwamen daarbij aan bod. Ik begrijp niet waarom u die twee steden hier niet bij betreft. Voor een iets kleinere stad zijn er misschien specifieke noden en aandachtspunten waar we anders nadien mee worden geconfronteerd. Misschien moeten we wat remediëren en aanpassen. Ik ben er voorstander van om ze er zo snel mogelijk bij te betrekken.

De voorzitter: De heer Martens heeft het woord.

De heer Bart Martens: Minister, is het de bedoeling om zo'n classificatie ook uit te werken voor vrachtwagens? Tot nu toe vallen die niet binnen het systeem. De euronormering ligt daar enigszins anders.

Wordt er werk gemaakt van een uniform systeem van sociale vrijstelling? Er wordt aan gedacht, heb ik begrepen. De gepensioneerde die één keer in de maand zijn oude diesel buiten haalt om zijn dochter te bezoeken, gaan we die verplichten om een nieuwe wagen te kopen? Aan welke sociale vrijstellingen denkt u? Zullen de gegevens kunnen worden gekruist met de nummerplaatgegevens via linken met de kruispuntbank, sociale zekerheid, enzovoort? Hoe zal dat praktisch in zijn werk gaan?

Ik wil de oproep van de heer Sanctorum steunen om de classificatie van de administratie aan ons over te maken. We hebben bij de hervorming van het Belgisch Instituut voor de Verkeersveiligheid gemerkt dat we soms nog zinnige amendementen en suggesties kunnen doen. Hoe vroeger dat bij ons komt, hoe zinvoller de inbreng van het parlement kan zijn.

De voorzitter: Minister Schauvliege heeft het woord.

Minister Joke Schauvliege: De diensten zijn daar volop mee bezig. Nog niet alles is klaar. Als er iets valt over te maken, zal ik dat doen.

U haalt zelf een aantal interessante details aan. De vrachtwagens werden mee bekeken.

De uitzonderingen en de sociale maatregelen worden op dit moment bestudeerd. Dat is allemaal bijzonder complex. Het is niet evident om een hele databank uit te werken en afhankelijk van de leeftijd van het voertuig mensen al dan niet toe te laten in de stad. U

begrijpt dat er nog veel werk is. Dat is ook de reden, mijnheer Sanctorum, waarom ik geen timing kan geven. Ik kan me niet vastpinnen. Weet dat we eraan voortdoen, zo snel mogelijk. We zijn afhankelijk van de federale beslissing, dan kunnen we echt verder werken. Ondertussen proberen we al afstemming te zoeken.

Alle steden zijn welkom om aan te sluiten. Als ze bereid zijn om er mee over na te denken, kan dat worden bekeken. Een lokaal draagvlak is ontzettend belangrijk. Als we inzetten op de lokale handhaving moeten de steden zelf de stap zetten en meewerken. Het is moeilijk om van bovenaf te bepalen dat ze mee aan de tafel moeten zitten. Bij dezen zijn ze uitgenodigd: ze zijn welkom.

De voorzitter: De vragen om uitleg zijn afgehandeld.

■

**Vraag om uitleg van de heer Bart Martens tot mevrouw Joke Schauvliege, Vlaams minister van Leefmilieu, Natuur en Cultuur, over het uitblijven van een uitvoeringsplan voor bagger- en ruimingsspecie
- 2327 (2012-2013)**

De voorzitter: De heer Martens heeft het woord.

De heer Bart Martens: Minister, de directe aanleiding voor mijn vraag is de ophef die ontstaan is in de Vlaamse baggerwereld omwille van een toelating die de Openbare Vlaamse Afvalstoffenmaatschappij (OVAM) verleende voor de export van 153.000 kubieke meter baggerspecie uit de Antwerpse haven naar Nederland, naar de befaamde slufte in de Rotterdamse Maasvlakte, om daar gedeponeed te worden.

De Federatie van Baggerwerken maakte zich daar bijzonder boos om. Ze stelden dat de specie in Vlaanderen ten minste gedeeltelijk zou kunnen worden gerecupereerd en gerecycleerd en beweerden nog over voldoende vergunde verwerkingscapaciteit te beschikken om die specie in Vlaanderen te kunnen verwerken. Ze zeggen dat er in Vlaanderen technieken zijn om die specie te verwerken op een manier die hoger aangeschreven staat in de afvalbeheershiërarchie en waarmee we het zelfvoorzieningsprincipe, dat we toch hanteren in ons afvalbeheer, gestand doen. Zij stellen dus dat het verlenen van die exporttoelating een schending is van het nieuwe Materialendecreet, waarbij recyclage toch voorrang krijgt op het verwijderen, gewoonweg storten, van afval. In de tweede plaats betekent het dus ook een schending van het zelfvoorzieningsprincipe.

De vrees bestaat in de Vlaamse baggerwereld dat, nu de deur is opengezet voor export met het oog op het louter storten van afval in het buitenland, ook andere waterwegbeheerders van die achterpoort gebruik zouden kunnen maken om hun bagger- en ruimingsspecie naar het buitenland af te voeren voor een minderwaardige deponie ervan.

Minister, ondertussen wachten we al meer dan zes jaar op de definitieve goedkeuring van het Sectoraal Uitvoeringsplan (SUP) bagger- en ruimingsspecie. Het ontwerp-SUP werd door de Vlaamse Regering destijds principieel goedgekeurd op 1 juni 2007 en op het grote publiek losgelaten in een openbaar onderzoek. Dat openbaar onderzoek eindigde op 14 augustus 2007, meer dan zes jaar geleden, maar van een definitieve goedkeuring is sindsdien nog geen sprake geweest. Nochtans denken wij dat zo'n uitvoeringsplan het beleidskader zou kunnen uittekenen dat de preventie, het hergebruik en de milieuvriendelijke recyclage en nuttige toepassing van bagger- en ruimingsspecie zou kunnen bevorderen en dat voor iedereen duidelijkheid kan bieden over wat wordt verwacht voor bagger- en ruimingsspecie. Dat zou meer rechtszekerheid kunnen bieden voor zowel de waterloop- en waterwegbeheerders als voor bedrijven die investeren in de sector van de verwerking van de specie.

Minister, hoe verantwoordt u het feit dat er toch een exporttoelating werd verleend voor de partij baggerspecie uit de Antwerpse haven, voor het storten daarvan in de Rotterdamse slufte? Is dat geen schending van het zelfvoorzieningsprincipe en de afvalbeheershiërarchie?

Betekent de verleende toelating dat vanaf nu ook voor andere waterweg- en waterloopbeheerders de deur naar goedkopere en vanuit milieuoogpunt minderwaardige buitenlandse deponie openstaat? Klopt het dat het voor bepaalde ecotoxische stoffen in baggerspecie aan duidelijke Europese normering ontbreekt? Wordt daaraan gewerkt?

Waarom werd het ontwerp-SUP voor bagger- en ruimingspecie nooit definitief door de Vlaamse Regering vastgesteld? Welke hinderpalen staan een goedkeuring nog in de weg? Bent u alsnog van plan om deze legislatuur een dergelijk uitvoeringsplan vast te stellen?

De voorzitter: Mevrouw Eerlingen heeft het woord.

Mevrouw Tine Eerlingen: Minister, ik dacht inderdaad dat het Vlaams reglement betreffende het duurzaam beheer van materiaalkringlopen en afvalstoffen (VLAREMA) duidelijk bedoeld was om zo veel mogelijk afvalmaterialen in Vlaanderen zelf te verwerken. U stelt dat het niet mogelijk zou zijn om het hier te verwerken, volgens de sector zelf zou het wel mogelijk zijn. Dan is de vraag: wie heeft gelijk? Misschien is er een verklaring voor het feit dat u toch toelaat dat het in het buitenland wordt behandeld. Ik zou graag van u horen waarom u niet hebt beslist om dit intern te houden en in Vlaanderen te verwerken. Dat druist toch wat in tegen de principes van het VLAREMA.

De voorzitter: Minister Schauvliege heeft het woord.

Minister Joke Schauvliege: De baggerspecie waarover gesproken wordt die vrijkomt in de haven van Antwerpen, maakt deel uit van het project verdiepingsbaggerwerken Antwerpse dokkencomplex rechteroever. Het project zal worden uitgevoerd over een periode van zeven jaar in samenwerking met het Gemeentelijk Havenbedrijf Antwerpen en het departement Mobiliteit en Openbare Werken. De totale hoeveelheid baggerspecie die zal worden geproduceerd in het project, wordt op enkele miljoenen kubieke meter geschat. De aanvraag van het Gemeentelijk Havenbedrijf heeft betrekking op 153.000 kubieke meter. Daarnaast heeft de afdeling Maritieme Toegang een aanvraag ingediend voor 250.000 kubieke meter.

De OVAM is decretaal aangeduid – ik heb dus geen beslissing genomen, maar de OVAM – als bevoegde autoriteit voor het Vlaamse Gewest in het kader van de Europese regelgeving betreffende de overbrenging van afvalstoffen. Dat staat in artikel 10.3.3. De OVAM handelt dus volledig autonoom in deze. Aangezien het om baggerspecie van hetzelfde project gaat, werd bij de beoordeling van de kennisgeving in relatie tot het principe van zelfvoorziening rekening gehouden met de totale hoeveelheid specie. Dit is dus 403.000 kubieke meter voor het eerste jaar.

Een aanvraag kan omwille van procedure-aspecten conform de Europese verordening betreffende de overbrenging van afvalstoffen maar voor 1 jaar worden ingediend. Bij de beoordeling van de aanvraag heeft de OVAM wel rekening gehouden met de langere duur van het project en met de totale hoeveelheid specie. Er werd bij de beoordeling ook rekening gehouden met de aanwezigheid van tributyltin (TBT) in de specie, een havenspecifieke parameter. Momenteel is er op EU-niveau nog geen grenswaarde vastgesteld waarboven TBT als gevaarlijk moet worden aangemerkt. Daarom heeft de OVAM op basis van literatuurgegevens over de ecotoxiciteit en de detectielimiet voor TBT geoordeeld dat 25 microgram per kilogram droge stof een hanteerbare toetsingswaarde is. In de specie is een gehalte tot 3 milligram TBT per kilogram droge stof gemeten. Gelet hierop, heeft de OVAM op basis van het voorzorgsprincipe geoordeeld dat de baggerspecie als een gevaarlijke afvalstof moet worden ingedeeld. Er is volgens de OVAM op dit ogenblik niet aangetoond dat baggerspecie met die gemeten TBT-waarden binnen Vlaanderen op milieuhygiënisch verantwoorde manier kan worden verwerkt. De baggerspecie voldoet wel aan de normen voor acceptatie in het Nederlandse slufte depot, ook voor de parameter TBT.

Aangezien de mogelijkheid tot valorisatie in Vlaanderen niet is aangetoond en er onvoldoende bergingsmogelijkheid is, is de OVAM van mening dat het zelfvoorzieningsprincipe en de afvalbeheersingshiërarchie door deze toelating niet geschonden zijn.

De beoordeling door de OVAM van een uitvoer naar een buitenlandse verwijderingsinstallatie gebeurt steeds case per case. Een goedkeuring wordt dan ook alleen gegeven wanneer het zelfvoorzieningsprincipe en de afvalbeheersingshiërarchie niet worden geschonden. De goedkeuring in kwestie is dan ook geen precedent voor de systematische afvoer van baggerspecie naar buitenlandse deponieën.

De gevaarseigenschap ‘ecotoxisch’ is op Europees niveau nog niet ingevuld. Een voorstel van normering wordt op dit ogenblik uitgewerkt. De Europese normen worden tegen 2015 verwacht.

Het niet-goedkeuren van het ontwerpplan in de vorige legislatuur was het gevolg van het ontbreken van voldoende financiële middelen voor de uitvoering van het plan. Naar aanleiding van dit dossier heb ik aan de OVAM gevraagd om uitgaande van de principes die zijn opgenomen in het ontwerpplan van 2007, een beleidskader op hoofdlijnen uit te tekenen en voor te leggen aan mijn kabinet. Op basis van dat document zal ik een overleg starten met de sector en de betrokken overheden. Dit overleg moet leiden tot een overeenkomst die in de volgende legislatuur kan worden gebruikt als basis voor een nieuw plan.

De voorzitter: De heer Martens heeft het woord.

De heer Bart Martens: Minister, ik ben blij dat de draad van het sectoraal uitvoeringsplan opnieuw wordt opgenomen, want die lag zes jaar of langer stil. U zegt dat u de intentie hebt om het overleg met de sector opnieuw op te starten om bij het begin van de volgende legislatuur knopen te kunnen doorhakken. Ik had nog liever gezien dat we tijdens deze legislatuur een definitief nieuw uitvoeringsplan zouden kunnen vastleggen maar wellicht is dat te hoog gegrepen. Het feit dat er opnieuw aan gewerkt wordt, is een goede zaak.

In dat plan wordt het beleidskader uitgetekend en kan bijhorende normering worden ontwikkeld om een eind te maken aan de discussie die er vandaag is over welke baggerspecie moet worden beschouwd als gevaarlijk en welke baggerspecie alsnog met technieken die bij ons als best beschikbare technieken (BBT) gekend en ontwikkeld zijn, kunnen worden verwerkt op Vlaamse bodem. Uit uw antwoord over de TBT leid ik af dat daar toch onduidelijkheid over bestaat. De OVAM heeft een exporttoelating gegeven onder de rubriek gevaarlijke afvalstoffen en de Nederlandse autoriteiten hebben een acceptatieakkoord onder de categorie niet gevaarlijke baggerspecie. Daar bestaat duidelijk nog veel discussie over. Welke grenswaarden moeten nu worden gehanteerd om uit te maken of een bepaalde partij baggerspecie gevaarlijk is of niet?

Wat de verwerkingstechnieken betreft, merk ik ook op dat onze baggeraars wel degelijk beweren dat zij baggerspecie die verontreinigd is met dergelijke gehalten aan TBT perfect aankunnen. Zij zouden de lozing van het effluent in het aquatisch milieu dermate kunnen beperken dat het aquatisch milieu niet in de problemen zou komen. Minister, dit dossier toont aan dat het vooralsnog ontbreekt aan een beleidskader. De Vlaamse Instelling voor Technologisch Onderzoek (VITO) met zijn BBT-kenniscentrum zou daar nog verder onderzoek over moeten ontwikkelen. Welke scenario's voor baggerreiniging zijn beschikbaar en kunnen dergelijke partijen valoriseren als materiaal? Het BBT-kenniscentrum heeft nog wat werk voor de boeg.

Daarnaast zijn er ook de normerende instanties. Ik hoop dat op Europees niveau uiterlijk tegen 2015 een heel duidelijk uniform kader kan worden ontwikkeld om aan te geven wat al dan niet als gevaarlijke baggerspecie moet worden gecatalogeerd.

De voorzitter: Mevrouw Eerlingen heeft het woord.

Mevrouw Tine Eerlingen: Minister, u zegt dat dit geen precedent zal vormen. Het is belangrijk dat er telkens een zorgvuldige afweging wordt gemaakt die wordt getoetst aan de meest recente technologische ontwikkelingen. Maar nog belangrijker is dat daar een duidelijk beleidskader voor wordt gecreëerd. Ik hoop dat dit snel gebeurt zodat dit voor iedereen duidelijk is.

De voorzitter: De vraag om uitleg is afgehandeld.

■

Vraag om uitleg van de heer Bart Martens tot mevrouw Joke Schauvliege, Vlaams minister van Leefmilieu, Natuur en Cultuur, over de termijnoverschrijdingen van beroepsuitspraken over milieuvergunningen - 2333 (2012-2013)

De voorzitter: De heer Martens heeft het woord.

De heer Bart Martens: Voorzitter, minister, collega's, ik heb die vraag geschreven naar aanleiding van de jaarverslaggeving 2011-2012 over de naleving van de in het Milieuvergunningsdecreet voorziene beslissingstermijnen voor beroepen tegen milieuvergunningen. Uit het jaarverslag blijkt dat in 2011 voor 121 van de 162 beroependossiers een beslissing werd genomen buiten de in het decreet voorgeschreven termijn van vijf maanden. In het verleden was er een vervalttermijn waarna een stilzwijgende goedkeuring volgde, maar het Europees Hof van Justitie heeft ons op de vingers getikt en gesteld dat stilzwijgende goedkeuringen niet konden. Toen heeft de decreetgever er een termijn van orde van gemaakt, maar ook gestipuleerd dat er jaarlijks zou worden gerapporteerd over overschrijdingen van die termijn om de vinger aan de pols te houden en nodeloze vertragingen in de beroepsprocedures te vermijden.

In 2011 werd dus bij maar liefst 75 procent van de dossiers de wettelijke termijn overschreden. Dat is het zevende jaar op rij dat het aantal uitspraken daalt. In 2004 werd er een tijdige uitspraak gedaan in 90 procent van de dossiers, in 2005 was dat 78 procent en zo glijdt het verder af tot het dieptepunt van 25 procent van de gevallen waarin tijdig beroep wordt uitgesproken. Slechts 1 op de 4 dossiers wordt dus tijdig behandeld door u.

De provinciebesturen moeten de beroepen tegen de milieuvergunningen behandelen die door de colleges van burgemeester en schepenen worden afgeleverd. De provinciebesturen leveren wel goed werk en slagen er wel in om tijdig te beslissen. De provincies West-Vlaanderen, Oost-Vlaanderen en Vlaams-Brabant deden in alle beroepsdossiers die zij in 2011 voorgeschiedeld kregen, een uitspraak binnen de wettelijke termijn. In Limburg werd die termijn één keer overschreden, in Antwerpen twee keer. De provincies slagen er dus wel in om zich op een redelijke termijn, binnen de termijnen van orde, uit te spreken in beroepen tegen klasse 2-vergunningen.

Minister, er is een absoluut dieptepunt bij de beroepen die u te beurt vallen, maar ook de omvang van de vertragingen rijst de pan uit. Bij talloze dossiers werd de termijn van 5 maanden overschreden met meer dan een jaar, bij één dossier zelfs met meer dan 2 jaar. De gemiddelde vertraging bedraagt maar liefst 78 dagen, boven op de 5 maanden die u krijgt en die zelfs op verzoek verlengd kunnen worden met een maand.

Het spreekt vanzelf dat deze gang van zaken tot grote rechtsonzekerheid leidt. Zowel burgers als ondernemers ondervinden hier de nadelen van, omdat ze niet weten wat hun te wachten staat. Geplande investeringen worden afgeremd, potentiële investeerders afgeschrikt. Ondernemerszin wordt gefnuikt en jobs gaan verloren. Dat is, zeker in de huidige macro-economische context, onaanvaardbaar. Bovendien zijn vertragingen van deze omvang allesbehalve bevorderlijk voor de onderlinge verhoudingen tussen overheid, bedrijfsleven, burgers en milieugroepen.

Uiteraard kunnen er goede redenen zijn waarom sommige dossiers enige vertraging oplopen. Vaak gaat het immers om complexe en maatschappelijk gevoelige projecten. Heel wat van de beroependossiers gaan over activiteiten die aanzienlijke hinder voor de omgeving veroorzaken. Het inwinnen van advies is uiteraard noodzakelijk om een gefundeerde uitspraak over dergelijke dossiers te kunnen doen. Maar het rapport van 2011 toont aan dat het advies van de Gewestelijke Milieuvergunningscommissie op enkele zeldzame uitzonderingen na wel binnen de wettelijke termijn van negentig dagen op uw bureau lag. Het kan dus moeilijk aan de adviesinstanties worden geweten dat er zulke vertragingen zijn omdat ze er wel in slagen om hun advies op tijd bij u af te leveren. Ook is het mogelijk dat bepaalde dossiers bijkomend overleg met belanghebbende partijen vergen en dus meer tijd vereisen. De wettelijke termijn van vijf maanden kan dan verlengd worden met één maand, mits motivering. Termijnoverschrijdingen van meer dan een jaar zijn echter niet meer redelijk en vallen niet te verantwoorden.

Het gebrek aan een duidelijk juridisch kader voor bepaalde inrichtingen zoals windmolenparken en veeteeltbedrijven enzovoort, kan ook een belangrijke oorzaak van vertraagde beroepsuitspraken zijn. Dat hebt u hier gesteld naar aanleiding van een interpellatie van de heer Sanctorum. Dat probleem zou van de baan moeten zijn omdat er intussen een duidelijke omzendbrief is omdat de regels voor de inplanting van windmolens in VLAREM II (Vlaams reglement betreffende de milieuvergunning) nu duidelijk zijn verankerd. De slagschaduwregels zijn ook duidelijk vastgelegd in VLAREM II, en voor geurhinder van veeteeltinrichtingen hebt u een omzendbrief die toch een zekere leidraad zou moeten bieden bij de behandeling van milieuvergunningsberoepen.

De rechtsonzekerheid die deze vertragingen creëren, heeft een verlamme impact op het ondernemen in Vlaanderen. We moeten de vertraging bij de uitspraken over beroepen, inlopen. Iedereen heeft de mond vol van versnelling van investeringsprojecten enzovoort, maar hier zien we dat het van kwaad naar erger gaat. Het aantal gevallen waarin u buiten de termijn antwoordt, stijgt jaar na jaar in plaats van te dalen. Daarom wil ik u volgende vragen voorschotelen. Wat vindt u van deze cijfers? Hoe verklaart u de systematische daling in het aantal tijdige beroepsuitspraken? Hoe schat u de gevolgen hiervan in? Wat gaat u doen om het aantal tijdige uitspraken weer op te trekken?

De voorzitter: Mevrouw De Vroe heeft het woord.

Mevrouw Gwenny De Vroe: Mijnheer Martens, ik heb een tweetal weken geleden een schriftelijke vraag over dit thema ingediend. U bent me dus voor. U zult eerder een antwoord krijgen dan ikzelf. Ik zal het uiteraard mee beluisteren.

Minister, de heer Martens heeft een zeer grondige inleiding gegeven. Hij heeft ook het verschil tussen de dossiers die u behandelt en die de provincie behandelt, zeer duidelijk geschetst. Ik beperk me dus tot de vragen waar ik graag een antwoord op zou willen.

Minister, hoe verklaart u dat in 2004 in 90 procent van de gevallen tijdig werd beslist, terwijl in 2011 bij 25 procent binnen de voorziene termijn een beslissing werd genomen? Op welke wijze zijn de dossiers van 2011 volgens u veel complexer dan die van 2004? Wat zijn volgens u de oorzaken? Voorziet u in een oplossing zodat een beslissing binnen de voorziene termijn in de toekomst kan worden genomen, zoals decretaal bepaald? In het kader van investeringen en economie is het belangrijk dat in de toekomst tijdig wordt beslist over de beroepen.

De voorzitter: Minister Schauvliege heeft het woord.

Minister Joke Schauvliege: Mijnheer Martens, mevrouw De Vroe, de cijfers staan in het verslag. Die cijfers kloppen en ook de laattijdigheid van de beslissingen. Maar de duiding van het probleem en de gevolgen ervan, klopt absoluut niet.

Om te beginnen wil ik nogmaals wijzen op het feit dat we hier te maken hebben met termijnen van orde en niet met vervaltermijnen. In het geval van een termijn van orde moet

de overheid geen uitspraak doen binnen de termijn die in het decreet of het reglement staat. Zij kan ook na het verstrijken van die termijn een perfect wettige beslissing nemen. De bijkomende termijn die de overheid nodig heeft, wordt bepaald door de concrete omstandigheden, door de complexiteit van het dossier of door de houding van alle in de zaak betrokken partijen. Deze verschillen enorm van dossier tot dossier. Zo oordeelde de Raad van State in het arrest van 12 april 2012 dat een termijn van elf maanden in het licht van de complexiteit van de zaak als niet onredelijk moet worden beschouwd. In dezelfde zin werd in het arrest van de Raad van State van 13 november 2012 een termijn van tien maanden als niet onredelijk beoordeeld.

Collega's, u gaat daar misschien licht over, maar we hebben hier te maken met betwiste dossiers over in de eerste klasse ingedeelde inrichtingen, met andere woorden met de meest complexe, risicodragende en hinderlijke inrichtingen. De behandeling van dit soort dossiers omvat steeds een zeer ernstig onderzoek en eigenlijk studiewerk. Voor wie dat niet zou weten: u mag gerust eens bij ons langskomen en kijken hoe omvangrijk sommige van die dossiers zijn. We moeten dus een moeilijke afweging maken van zowel het economische belang van dergelijke zaken, als het algemeen openbaar belang en ook de effecten op het milieu, namelijk de bescherming van het milieu en de mens in de omgeving.

Laattijdige beslissingen zijn vaak het gevolg van een ultiem initiatief van een of meerdere belanghebbende partijen op het ogenblik dat de gewestelijke omgevingsvergunningscommissie – die in de toekomst zo zal heten maar op dit moment nog Gewestelijke Milieuvergunningscommissie (GMVC) heet – al advies heeft uitgebracht. Belanghebbende partijen, zoals lokale besturen, actiecomités, exploitanten en experts proberen een beslissing in hun voordeel te verkrijgen en brengen daartoe finaal bijkomende informatie in, vragen om gehoord te worden of voeren de onwettigheid van de gevoerde procedure aan. Het zou van een weinig oplossingsgerichte aanpak, zelfs van onbehoorlijk bestuur blijken geven als ik niet zou proberen rekening te houden met die initiatieven en alle elementen niet in overweging zou nemen.

Vaak leiden deze initiatieven dan tot bijkomende, al dan niet tegensprekelijke onderzoeken. Zo heeft de Raad van State al geoordeeld dat de vergunning die geweigerd werd op grond van nieuwe informatie zonder dat de aanvrager de kans heeft gekregen hierop te antwoorden, in strijd is met de gelijke behandeling van de partijen. Wij moeten daar rekening mee houden. Men krijgt het advies van de GMVC, men ziet daar nieuwe elementen, dat moet allemaal bekeken en bestudeerd worden en er moet een wederwoord worden gegeven.

Het is dus evident dat de overheid in laatste instantie ook probeert met alle elementen rekening te houden. Wij zijn de laatste aanleg. We moeten dus zorgen dat alle informatie en alle resultaten van de onderzoeken die daaraan verbonden zijn, meegenomen worden en ook worden uitgewerkt in een motiveringsbesluit.

Mijnheer Martens, door rekening te houden met de elementen die op het laatste moment mee in het onderzoek komen, denk ik dat ik geen afbreuk doe aan het rechtszekerheidsbeginsel noch aan het vertrouwensbeginsel, ook niet als dat tot gevolg mocht hebben dat de beslissing over de milieuvergunningsaanvraag wat langer uitblijft. Integendeel. Ik krijg heel andere signalen, namelijk dat men dat een goede aanpak vindt.

U verwijst naar mijn antwoord op de interpellatie van 8 mei 2012 waarin ik heb aangekondigd dat er een aantal maatregelen zouden worden genomen onder andere rond windmolens en bestaande stallen om tot een duidelijk juridisch afwegingskader te komen. Indien u daarmee wilt aantonen dat deze maatregelen geen effect zouden hebben gehad, wil ik u opmerken dat de cijfers waar u naar verwijst, een rapportage zijn van dossiers met startdatum 2011, terwijl de nieuwe sectorale voorwaarden voor windturbines pas in werking zijn getreden op 31 maart 2012 en die voor de geuremissies op 29 juni 2012. Bijgevolg konden deze maatregelen absoluut geen effect hebben gehad op de beslissingstermijnen voor dossiers met startdatum 2011. Daar klopt uw analyse niet.

Wat de toekomst betreft: de Vlaamse Regering zal binnenkort het ontwerp van Omgevingsvergunningsdecreet ter goedkeuring aan het Vlaams Parlement voorleggen. Het Omgevingsvergunningsdecreet vervangt de bestaande ordeterminen door vervaltermijnen. In de tekst van het ontwerp van decreet is bepaald dat als de beslissing in laatste administratieve aanleg niet wordt genomen binnen de vastgestelde termijnen, het beroep geacht wordt te zijn verworpen en de beslissing uit eerste administratieve aanleg geldig is.

Er is van rechtswege een termijnverlenging van dertig dagen. Die termijn kan worden ingeroepen als er een nieuw openbaar onderzoek moet worden georganiseerd, als toepassing wordt gemaakt van de administratieve lus om een onregelmatigheid recht te zetten, als de vergunningsaanvraag wegens werken behelst waarover de gemeenteraad beslissingsbevoegdheid heeft en de gemeenteraad in de loop van de beroepsprocedure wordt samengeroepen. Om tijdig met alle standpunten van de betrokken partijen rekening te kunnen houden, bevatten de ontwerp teksten een aantal maatregelen. Zo zal er een projectvergadering plaatsvinden. Vooraleer de vergunningsaanvraag wordt ingediend, kan de overheid ook derde belanghebbenden toelaten. Derde belanghebbenden die een beroep indienen, moeten worden gehoord door de vergunningscommissie als ze daartoe een verzoek indienen.

Mocht er dus al een probleem zijn, dan zal dit probleem vanzelf worden opgelost met het Omgevingsvergunningsdecreet. Het is echter omdat men goed wil besturen en met alle elementen uit de dossiers rekening wil houden, dat er overschrijdingen zijn. Die zijn echter absoluut te verantwoorden. Ook zijn in de meeste van die zaken alle betrokken partijen daar ook vragende partij voor.

De voorzitter: De heer Martens heeft het woord.

De heer Bart Martens: Minister, ik wil u gerust geloven als u zegt dat het gaat over complexe dossiers, waar vele belangen mee zijn gemoeid. Is die complexiteit in de loop der jaren dan echter dermate toegenomen dat men van een op tien termijnoverschrijdingen naar drie op vier is gegaan qua beroepen? Dan kan ik toch ook moeilijk aannemen. Misschien vindt de Raad van State een termijnoverschrijding met elf maanden nog niet onredelijk, maar als de termijn zo wordt overschreden dat men meer dan twee jaar nodig heeft om tot een uitspraak te komen, dan vraag ik me af of dat nog binnen het redelijketermijnbeginsel van de Raad van State valt. Maar goed, u verwijst ook naar het nieuwe decreet met betrekking tot de omgevingsvergunningen, dat een en ander zal aanpakken. Ik kijk uit naar de behandeling van dat ontwerp van decreet in deze commissie.

Ik kan moeilijk aannemen dat het tot tevredenheid van alle partijen is dat in 90 procent van de gevallen niet binnen de termijn van 5 maanden, te verlengen met 1 maand, wordt beslist en geantwoord. Misschien zullen een aantal partijen blij zijn dat een en ander nog kan worden uitgevlooid, maar ik denk niet dat men er veel aanvragers, noch indieners van een bezwaar of een beroep, een plezier mee doet als men hen zo lang op een beslissing laat wachten.

De voorzitter: Mevrouw De Vroe heeft het woord.

Mevrouw Gwenny De Vroe: Ik sluit me volledig aan bij de heer Martens. Ik ben er ook zeker van dat het voor onze economie geen goede zaak is dat u mensen zo lang laat wachten als het gaat over sommige investeringen.

Minister Joke Schauvliege: Ik wil er ook nog op wijzen dat er sinds 2011 een aantal nieuwe elementen zijn. Sinds 2011 is er een duidelijke rechtspraak van de Raad van State die de motivering nog veel scherper stelt. We moeten veel meer rekening houden met een aantal nieuwe, bijkomende aspecten. We moeten veel meer motiveren, onder meer met betrekking tot mobiliteit, tot volksgezondheid. Dat zijn allemaal aspecten die aan bod komen. Er wordt expliciet gevraagd dat dit alles ook in detail mee in overweging zou worden genomen.

Het moet ook duidelijk zijn dat er heel veel dossiers op ons afkomen. Als men eens zou vergelijken met wat dat op andere fronten geeft, dan meen ik dat we heel snel werken voor al

die complexe dossiers. Dat is niet zo evident als u zou denken. Misschien staat u wat ver van de dagelijkse realiteit als u beweert dat dit alles zo evident is dat het binnen die vijf maanden zomaar in een-twee-drie kan worden opgelost. Of we zouden gewoon blindelings alles van de GMVC moeten volgen, zonder zelf een oordeel te vormen, maar dan kan men net zo goed de beslissing door de Vlaamse Regering, met een delegatie aan de minister van Leefmilieu, afschaffen.

De heer Bart Martens: Minister, ik ga ervan uit dat ook de bestendige deputaties al die zorgvuldige motiveringsregels enzovoort moeten volgen, en zij slagen er blijkbaar wel in om rekening te houden met die nieuwe regels als gevolg van arresten van de Raad van State en toch binnen de vooropgestelde termijnen te beslissen. Als die motiveringsplicht nu scherper geldt als gevolg van oudere arresten van de Raad van State, dan vind ik dat de GMVC maar moet worden uitgerust om ook op al die punten de beslissing terdege te motiveren, zodat u alsnog in het leeuwendeel van de beroepsdossiers binnen die vooropgestelde termijn een uitspraak kunt doen.

Minister Joke Schauvliege: Mijnheer Martens, u moet ook zo intellectueel eerlijk zijn om toe te geven dat de dossiers van klasse 2 veel minder complex zijn. De dossiers van klasse 1, dat zijn alleen de heel moeilijke, en al die grote conflictdossiers komen natuurlijk van de diverse provincies naar de Vlaamse overheid doorgestroomd. Heel wat dossiers zijn heel simpel, en kennen ook geen betwisting, maar het zijn net die grote, complexe dossiers die richting Vlaanderen gaan, die allemaal op één punt samenkomen.

De voorzitter: De vraag om uitleg is afgehandeld.

■